

Mededeling wethouder Bloemhoff n.a.v. toezegging begrotingsdebat 10 november

Geachte leden van de raad,

Tijdens het begrotingsdebat op 10 november jl. sprak uw raad onder andere over de motie *Afscheid nemen bestaat niet (tegengaan braindrain)* van de fractie van Student & Stad (motie 10).

De motie riep op om in samenwerking met kennisinstellingen een onderzoek uit te voeren naar de beweegredenen voor studenten om de regio noord Nederland te verlaten na hun studie in Groningen. In antwoord daarop is aangegeven dat als onderdeel van het programma Talent in de Regio al een onderzoek liep in samenwerking met de kennisinstellingen onder regie van de Hanzehogeschool. Gisteren zijn in dit kader een tweetal rapporten gepubliceerd. Conform toezegging ontvangt u deze bijgaand. Voor meer informatie zie ook:

<https://www.rug.nl/news/2021/12/cariereperspectief-in-groningen-vaak-nog-onbekend-bij-studenten>

Met vriendelijke groet,

Carine Bloemhoff,
Wethouder Onderwijs

Hanzehogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

Markling

Studenten en werkgelegenheid in Groningen

Motivaties bij het zoeken van werk en werklocatie

Juni 2021, Markling publicatie 23

**share your talent.
move the world.**

Achtergrond van het onderzoek

Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is het achterhalen bij HBO- en WO-studenten in Groningen wat hun diepere motivaties zijn bij het zoeken en kiezen van werk en werklocatie. Er is hierbij onderscheid gemaakt in 'Groningen' (de provincie plus kop van Drenthe), 'Randstad' (Noord- en Zuid Holland en Utrecht) en 'Elders' (overige regio's). De gemeten motivaties kunnen vervolgens worden gekoppeld aan de kenmerken van deze mensen. Aldus is het mogelijk om zogenaamde persona's te creëren. Dit is voor opdrachtgever Marketing Groningen het uiteindelijke doel omdat daarmee een gerichte communicatie kan worden ingezet. Dit onderzoek vormt onderdeel van een groter project in opdracht van Marketing Groningen, waarvoor door de RUG eerst vertrekbewegingen van personen zijn onderzocht ('project 1') en vervolgens vacatures in Noord Nederland in beeld zijn gebracht ('project 2'). Het onderhavige project is 'project 3'.

Onderzoeksdoelgroep

De onderzoeksdoelgroep bestaat uit HBO-studenten van de Hanzehogeschool Groningen en WO-studenten van de Rijksuniversiteit Groningen, die zich in het 3e of 4e jaar van hun studie bevinden. In het geval van de HBO studenten zijn dat vrijwel allemaal Bachelorstudenten. Bij de WO studenten is het gelijkelijk verdeeld over Bachelor en Master studenten. Een deel van de plannen 'direct na de studie' betreft daardoor 'doorstuderen'.

Dataverzameling en respons

De dataverzameling heeft plaatsgevonden in de periode van 23-11-2020 tot en met 13-04-2021.

De HBO- en WO-studenten zijn via verschillende kanalen van de Hanzehogeschool Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek door middel van het invullen van een online vragenlijst. Via een link in de uitnodiging konden de studenten toegang krijgen tot deze vragenlijst.

In totaal hebben 802 studenten de vragenlijst volledig ingevuld, waarvan 409 HBO-studenten en 393 WO-studenten, verdeeld over verschillende studierichtingen. De complete vragenlijst is te downloaden via marklinq.nl.

De gegenereerde data zijn representatief gemaakt voor het studieniveau en het studiecluster van de respondenten.

Verantwoording respons

Studieachtergrond steekproef						Studieachtergrond populatie, 2019-2020					
		Studieniveau						Studieniveau			
		HBO	WO	Totaal			HBO	WO	Totaal		
Studiecluster	Economie en management	aantal	108	107	215	Studiecluster	Economie en management	aantal	11712	8565	20277
		%	13,5%	13,3%	26,8%			%	18,3%	13,4%	31,6%
	Gezondheid en verzorging	aantal	105	65	170		Gezondheid en verzorging	aantal	6395	4152	10547
		%	13,1%	8,1%	21,2%			%	10,0%	6,5%	16,5%
	Sociaal, kunst en letteren	aantal	36	88	124		Sociaal, kunst en letteren	aantal	5408	10841	16249
		%	4,5%	11,0%	15,5%			%	8,4%	16,9%	25,4%
	Juridisch, bestuurlijk en veiligheid	aantal	67	68	135		Juridisch, bestuurlijk en veiligheid	aantal	1932	4405	6337
		%	8,4%	8,5%	16,8%			%	3,0%	6,9%	9,9%
	Techniek en Beta	aantal	93	65	158		Techniek en Beta	aantal	4032	6651	10683
		%	11,6%	8,1%	19,7%			%	6,3%	10,4%	16,7%
	Totaal	aantal	409	393	802		Totaal	aantal	29479	34614	64093
		%	51,0%	49,0%	100,0%			%	46,0%	54,0%	100,0%

In absolute aantallen zijn binnen elke cel van studieniveau en studiecluster dankzij enkele reminders voldoende respondenten gerealiseerd. Wel is met het oog op de representativiteit (dus de verdeling over cellen) een herweging op studieniveau en studiecluster uitgevoerd. Wanneer er in de rapportage sprake is van de totale groep HBO-studenten en WO-studenten tezamen, de totale groep HBO-studenten of de totale groep WO-studenten, is er met gewogen cijfers gewerkt.

Wanneer er sprake is van significante verschillen tussen HBO-studenten en WO-studenten, worden deze expliciet in de tekst (en niet altijd in tabellen) vermeld.

Opbouw rapportage

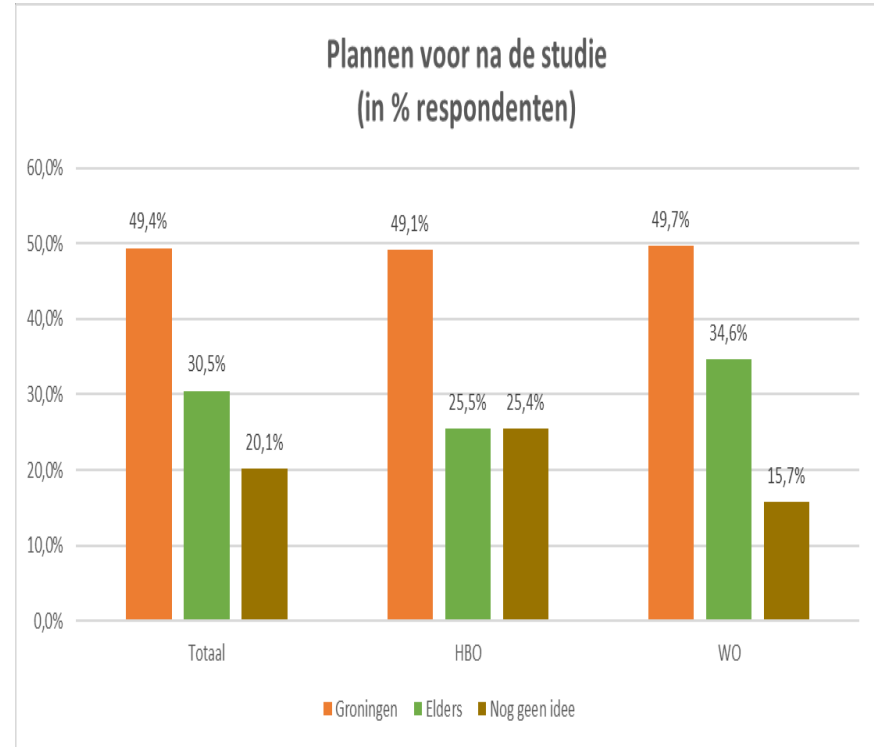
Er worden zes onderwerpen behandeld:

1. Een beschrijving van de plannen na de studie (direct na de studie en na tien jaar)
2. De motieven voor locatiekeuze
3. Zijn er 'clusters' te onderscheiden met vergelijkbare motieven?
4. Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen studierichtingen?
5. Wat is de invloed van persoonlijkheid en hobby's?
6. Combinatie van motieven en clusters

1. Plannen na de studie

Plannen direct na de studie (1)

- De helft van alle studenten wil na de studie doorstuderen of werken in Groningen, 30% wil dit elders (incl Randstad) doen en 20% zegt nog geen idee te hebben
- WO-studenten willen significant vaker naar elders dan HBO-studenten
- HBO-studenten hebben significant vaker nog geen idee dan WO-studenten

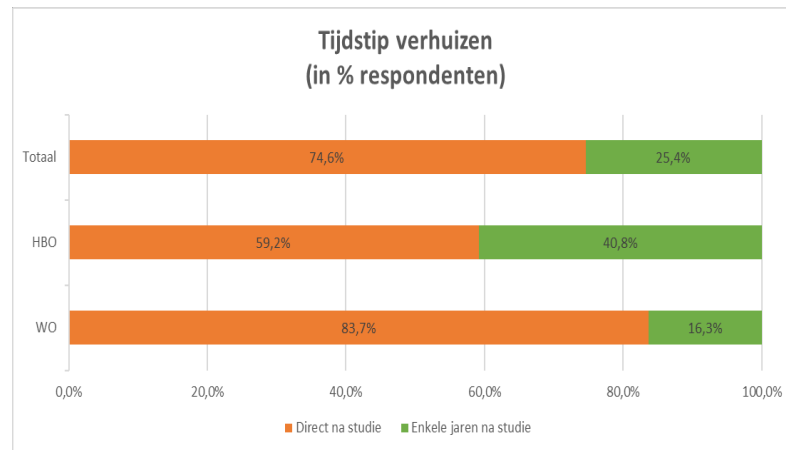
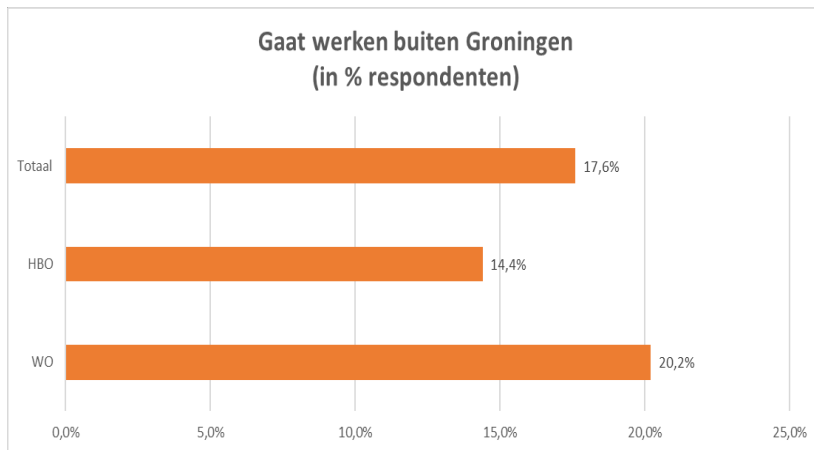
Plannen direct na de studie en studiecluster: werken of doorstuderen

- Er zijn geen significante verschillen tussen de studieclusters als het gaat om de locatieplannen van de studenten *direct* na hun studie
- Overigens gaat het bij veel van deze studenten om doorstuderen

Crosstab

		Studiecluster					Total	
		Economie en management	Gezondheid en verzorging	Sociaal, kunst en letteren	Juridisch, bestuurlijk en veiligheid	Techniek en Beta		
Plannen na studie	Groningen	Count	94	75	60	69	84	382
		% within Studiecluster	46,1%	45,5%	50,0%	53,9%	56,4%	49,9%
	Elders	Count	66	51	38	36	38	229
		% within Studiecluster	32,4%	30,9%	31,7%	28,1%	25,5%	29,9%
	Nog geen idee	Count	44	39	22	23	27	155
		% within Studiecluster	21,6%	23,6%	18,3%	18,0%	18,1%	20,2%
Total		Count	204	165	120	128	149	766
		% within Studiecluster	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Plannen direct na de studie (2): werken

Van alle studenten wil 18% na de studie gaan *werken* buiten Groningen

Driekwart van deze studenten wil hiervoor direct na de studie naar elders gaan verhuizen

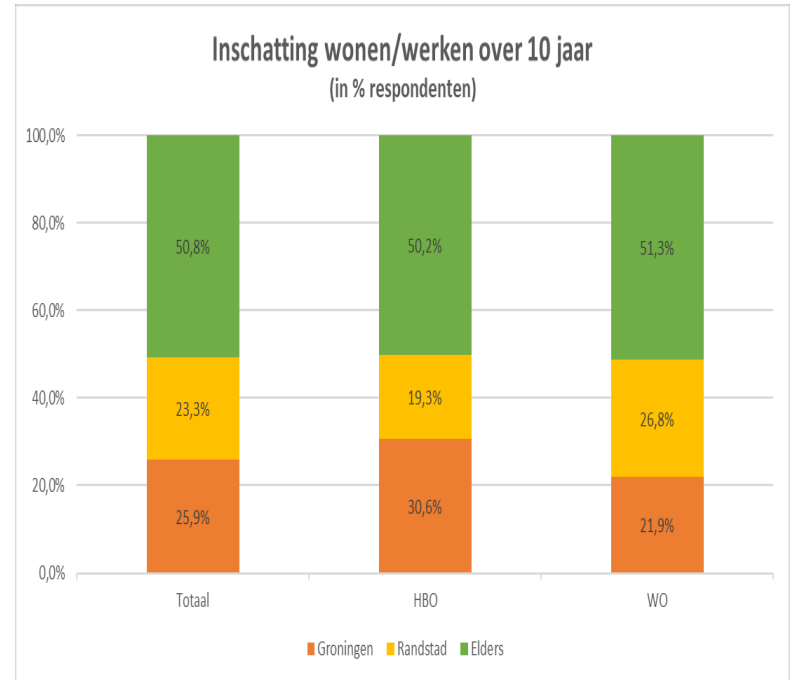
WO-studenten willen significant vaker dan HBO-studenten direct na de studie naar elders gaan verhuizen

Wonen/werken over 10 jaar

In zijn totaliteit denken de meeste studenten (51%) over 10 jaar “elders” (excl. Randstad) te wonen/werken. Ongeveer een kwart denkt dan te zullen wonen/werken in de Randstad, eveneens een kwart denkt dan in Groningen te wonen/werken.

HBO-studenten denken over 10 jaar significant vaker dan WO-studenten te wonen/werken in Groningen.

WO-studenten daarentegen denken significant vaker dan HBO-studenten dat ze dan zullen wonen/werken in de Randstad.

Direct na de studie en toekomstplannen over 10 jaar

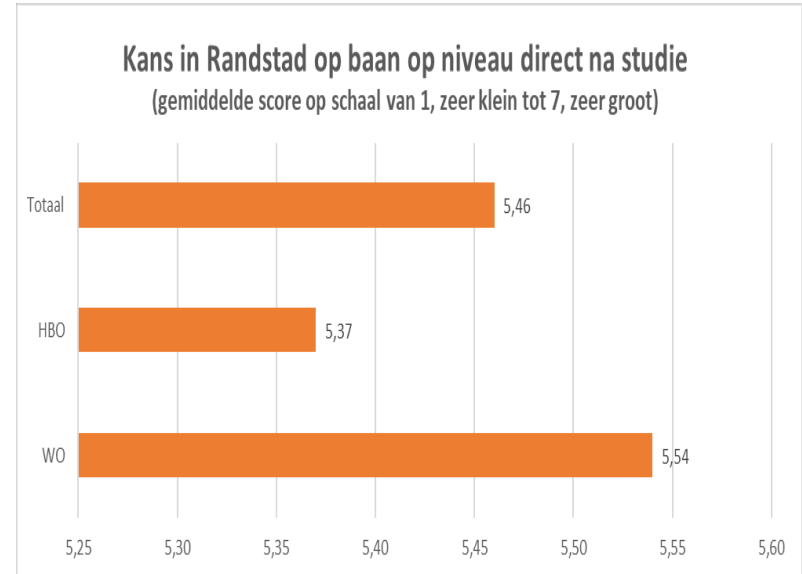
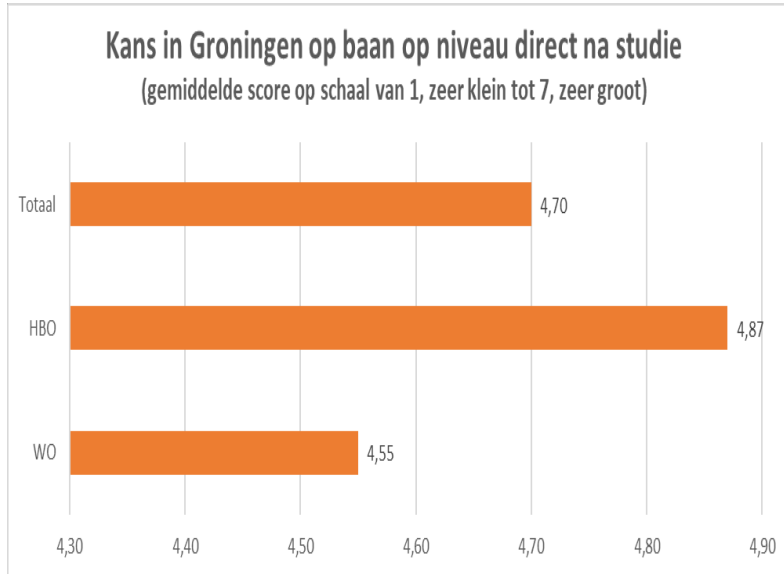
- Van de studenten die van plan zijn direct na de studie in Groningen te blijven is 59% van plan om over 10 jaar in de Randstad of elders te wonen en werken. Omgekeerd is slechts 5% van de vertrekkers van plan om terug te keren over 10 jaar.

waar woon werk je over 10 jaar * wat zijn je plannen direct na de studie? Crosstabulation

		wat zijn je plannen direct na de studie?		Total	
		Groningen	Elders		
waar woon werk je over 10 jaar	groningen	Count	162	12	174
		% within wat zijn je plannen direct na de studie?	41,2%	4,9%	27,3%
	Randstad	Count	64	83	147
		% within wat zijn je plannen direct na de studie?	16,3%	34,0%	23,1%
	elders	Count	167	149	316
		% within wat zijn je plannen direct na de studie?	42,5%	61,1%	49,6%
Total	Count	393	244	637	
	% within wat zijn je plannen direct na de studie?	100,0%	100,0%	100,0%	

2. Motieven

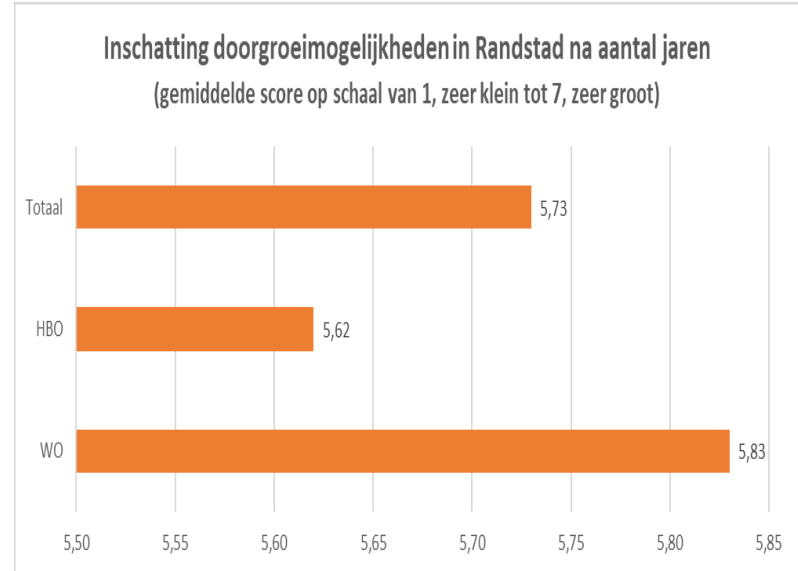
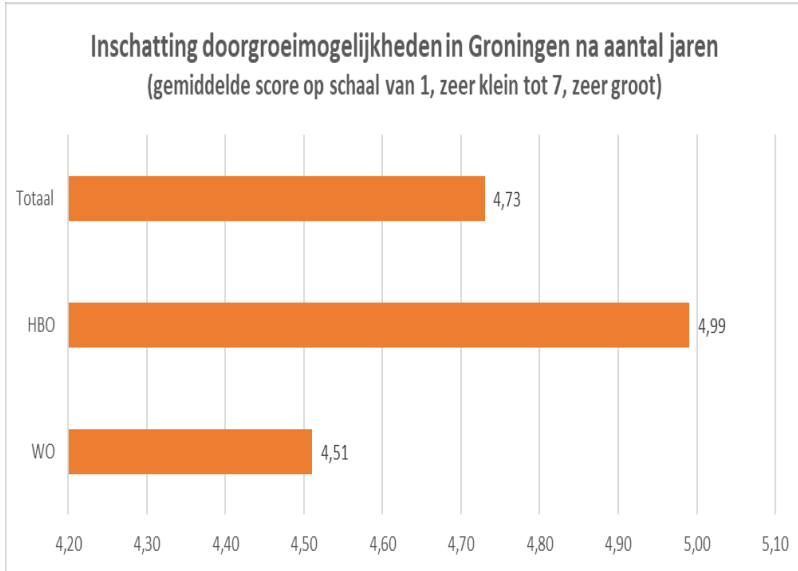
Kansen Groningen en Randstad

Gemiddeld wordt de kans om na de studie een baan op niveau te vinden in Groningen geschat op 4,7. Voor de Randstad ligt deze gemiddelde score met 5,5 hoger.

HBO-studenten schatten de kans in Groningen significant hoger in dan WO-studenten. WO-studenten daarentegen schatten deze kans significant hoger in de Randstad in dan de HBO-studenten. (NB De grafiek vergroot de verschillen door de gekozen schaal).

Doorgroeimogelijkheden Groningen en Randstad

De inschatting van de doorgroeimogelijkheden na een aantal jaren ligt voor Groningen gemiddeld op 4,7. De Randstad scoort met 5,7 duidelijk hoger.

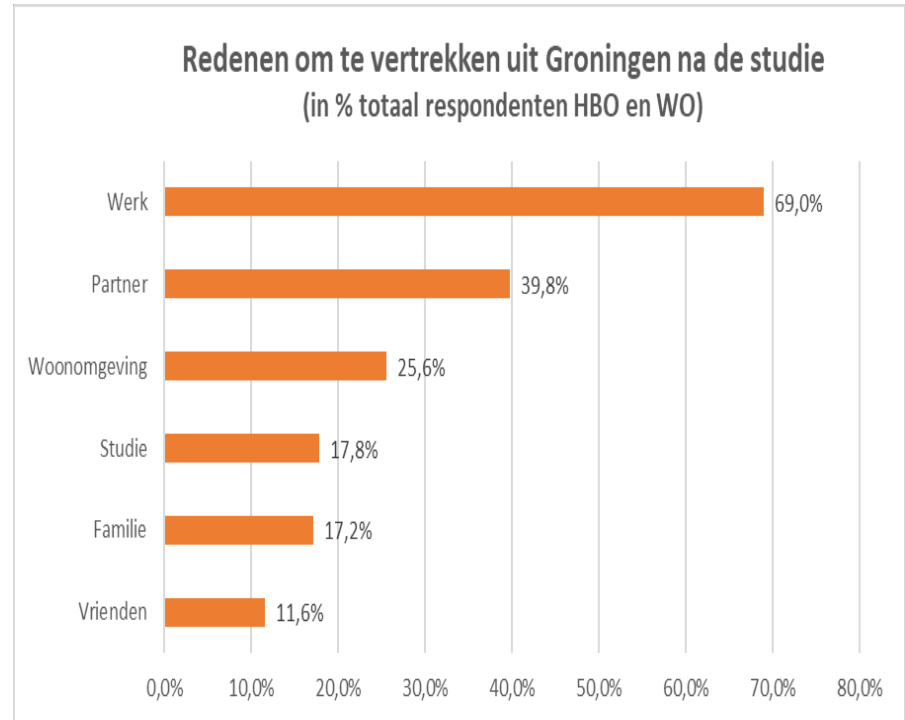
HBO-studenten zijn significant positiever over de doorgroeimogelijkheden in Groningen dan WO-studenten. De WO-studenten zijn in dit opzicht significant positiever over de Randstad.

Redenen om te vertrekken

Verreweg de belangrijkste reden om te vertrekken uit Groningen is werk (69%), op ruime afstand gevolgd door partner (40%) en Woonomgeving (26%).

WO-studenten blijken significant vaker om het werk te vertrekken dan HBO-studenten (74% om 64%).

HBO-studenten blijken significant vaker om de woonomgeving te vertrekken dan WO-studenten (31% om 21%).

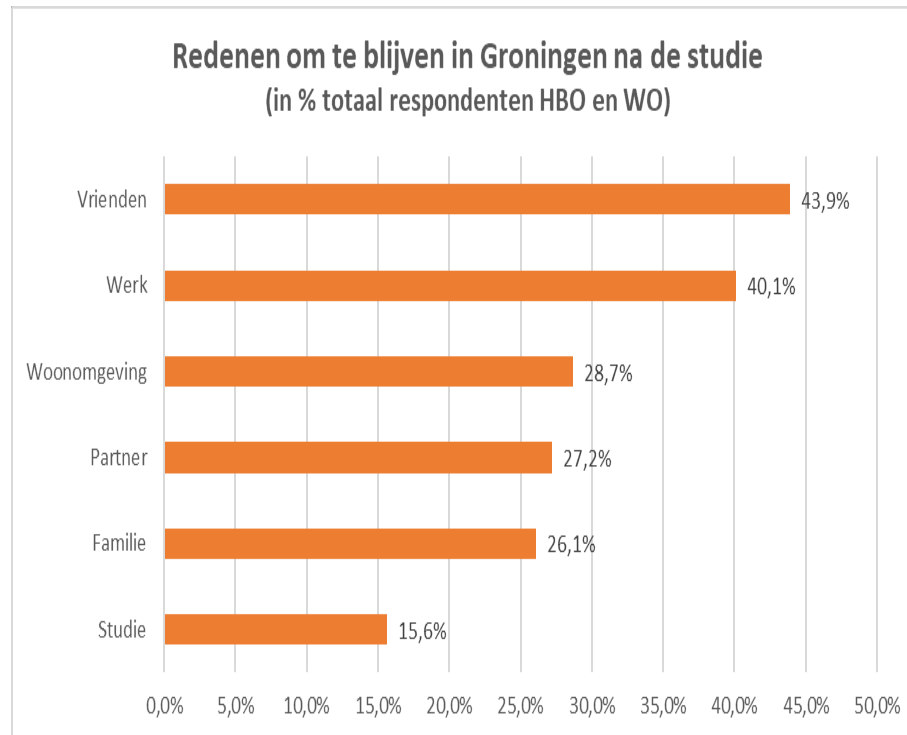

Redenen om te blijven

Als reden om te blijven in Groningen wordt vrienden met 44% het meest genoemd, op de voet gevolgd door werk (40%). Ongeveer een kwart noemt woonomgeving, partner of familie als reden om te blijven.

Voor HBO-studenten blijkt werk significant vaker een reden te zijn om te blijven dan voor WO-studenten (45% om 37%).

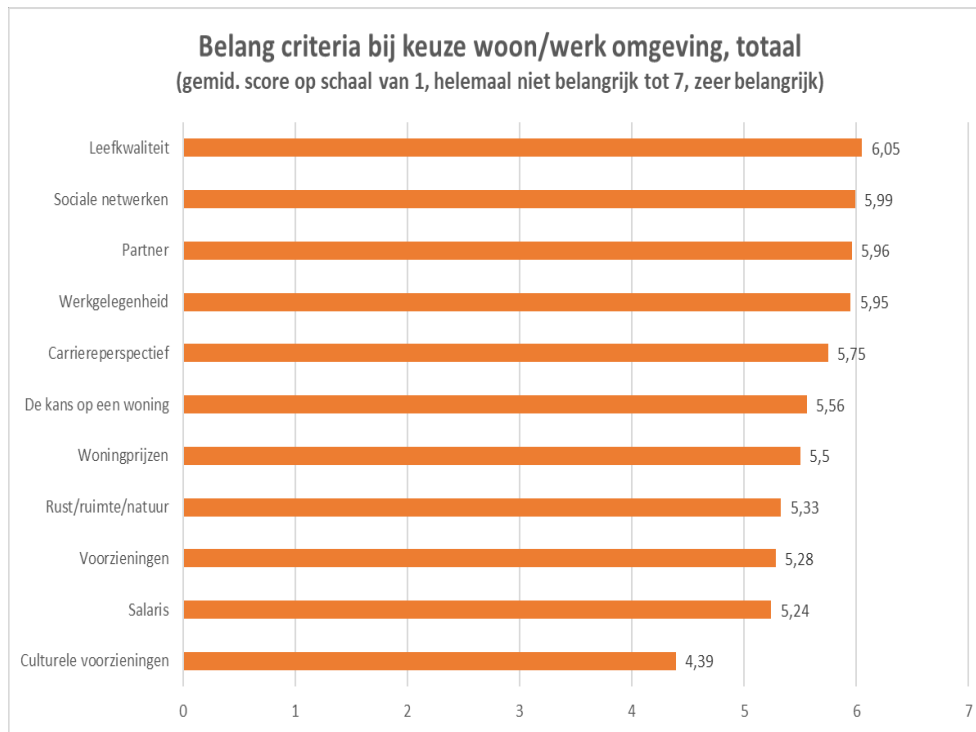
Voor WO-studenten blijkt de partner significant vaker een reden te zijn om te blijven dan voor HBO-studenten (30% om 23%).

Keuze woon/werk omgeving

Bij de keuze voor een woon/werk omgeving vormen leefkwaliteit, sociale netwerken (familie/vrienden), de partner en de werkgelegenheid de belangrijkste factoren; deze factoren scoren allemaal gemiddeld circa een 6 op een 7-puntsschaal.

De minst belangrijke factor is culturele voorzieningen (gemiddeld een 4,4)

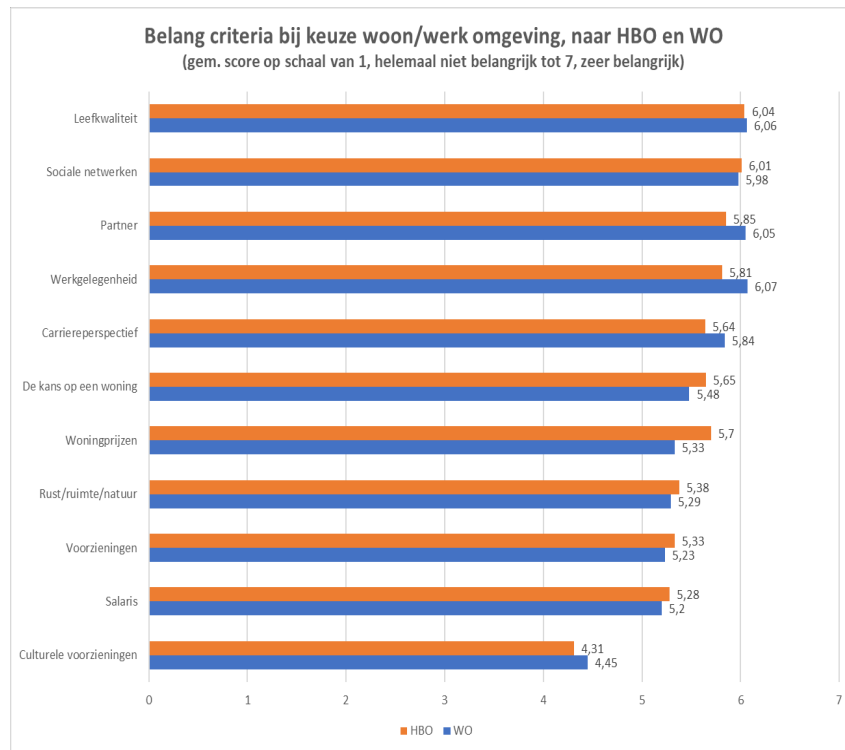

Keuze woon/werk omgeving

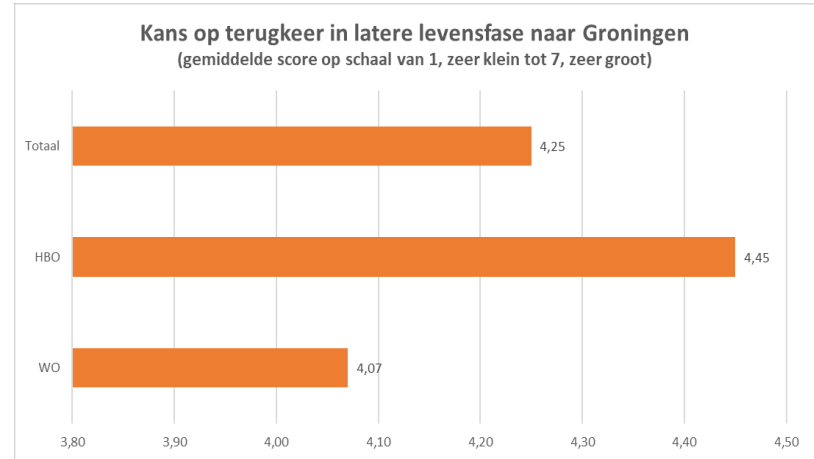
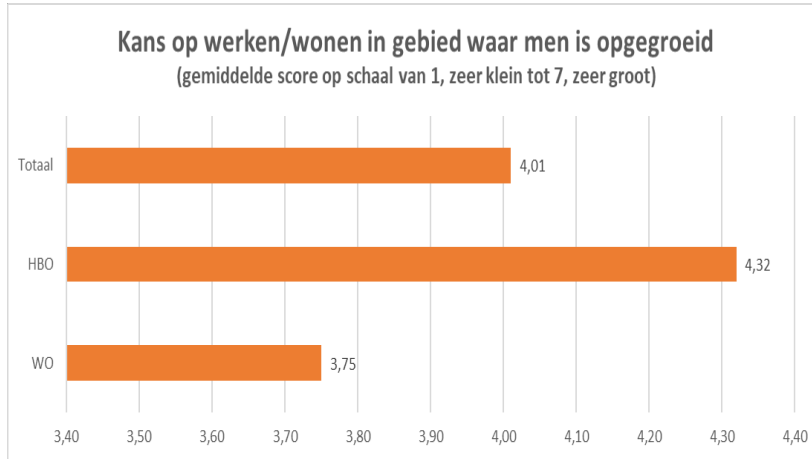
Er zijn enige significante verschillen tussen HBO-studenten en WO-studenten in het toekennen van het belang aan de verschillende criteria.

Voor HBO-studenten zijn de kans op een woning en de woningprijzen belangrijker dan voor WO-studenten.

De WO-studenten vinden daarentegen de werkgelegenheid, het carrièreperspectief en de culturele voorzieningen belangrijker dan HBO-studenten.

Kans op terugkeer

De kans om te gaan werken /wonen in het gebied waar men is opgegroeid wordt gemiddeld ingeschat op een 4. HBO-studenten schatten deze kans significant hoger in dan WO-studenten (NB De grafiek vergroot de verschillen door de gekozen schaal).

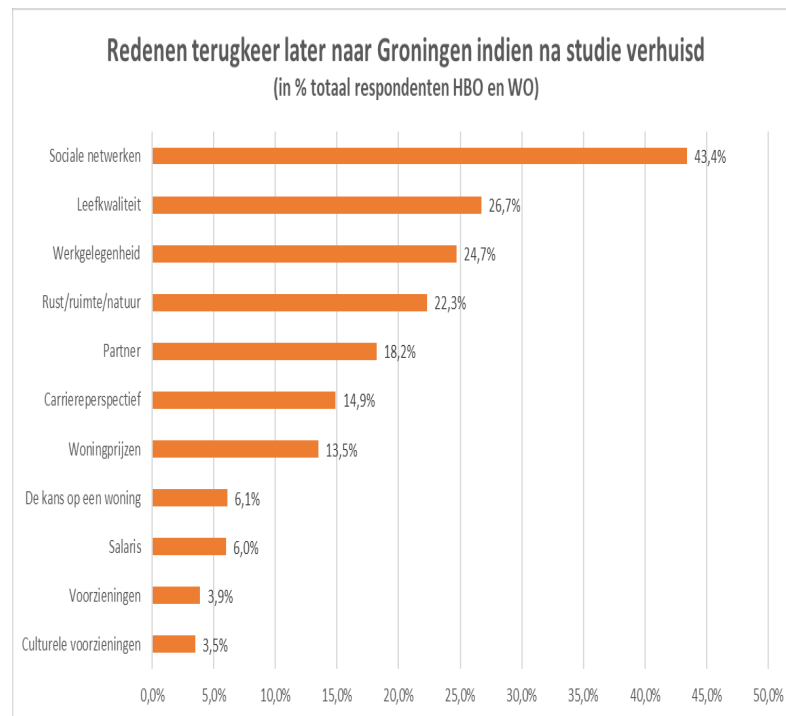
Vrijwel hetzelfde beeld zien we bij de inschatting van de kans om in een latere levensfase terug te keren naar Groningen bij verhuizing na de studie naar elders. Gemiddeld wordt deze kans ingeschat op een 4,3. Ook hier schatten HBO-studenten deze kans significant hoger in dan WO-studenten.

Redenen terugkeer

De meest genoemde reden om later terug te keren naar Groningen is sociale netwerken (familie/vrienden) met 43%. Ongeveer een kwart noemt leefkwaliteit, werkgelegenheid of rust/ruimte/natuur als reden.

Voor HBO-studenten zijn sociale netwerken significant vaker een reden dan voor WO-studenten (46% om 39%).

Het carrièreperspectief is voor WO-studenten significant vaker een reden voor een terugkeer dan voor HBO-studenten (18% om 12%).

3. Clusters

Werkwijze

- Er zijn op diverse manieren clusteranalyses uitgevoerd, zowel vanuit achtergrondkenmerken (zoals persoonlijkheid) als vanuit gedragsvariabelen zoals vertrekplannen. Essentieel is dat er sowieso verschillen in die gedragsvariabelen tussen clusters moeten zijn, anders heeft segmentatie geen zin.
- Uit de analyses bleek dat starten vanuit achtergrondgegevens geen bruikbare clusters opleverde in de zin van verschillen in gedragsvariabelen (zie ook sheet 33).
- Uiteindelijk zijn twee variabelen gebruikt: waar men heen wil (Regio Groningen, Randstad, of Elders) en waar men is opgegroeid: Noord Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe) of Elders (wat dus een andere 'elders' is dan waar men heen wil, de Randstad is hier ook "elders").

Clusters

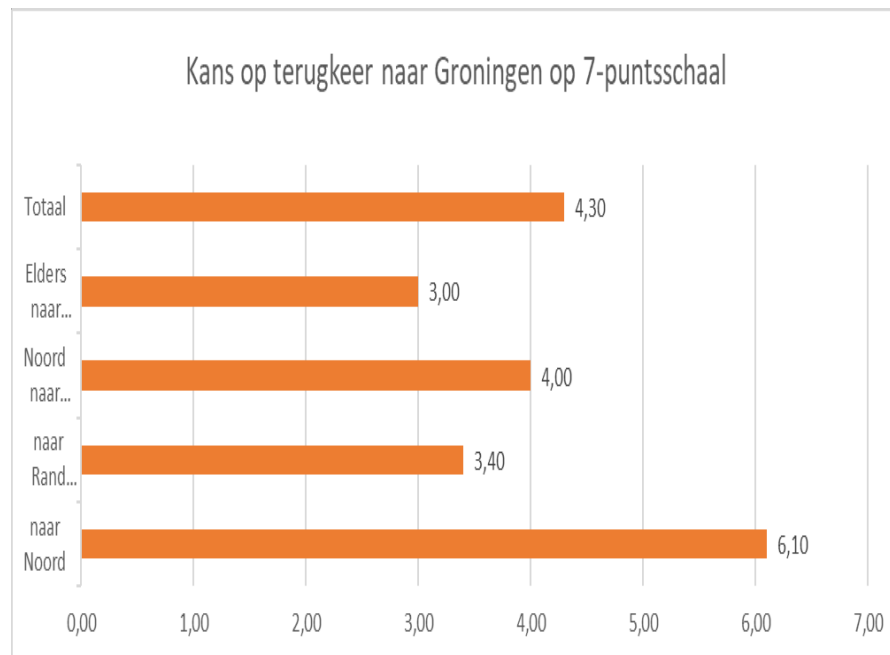
Op basis van de clusteranalyse zijn 4 clusters onderscheiden:

- studenten die zichzelf over 10 jaar in de regio Groningen zien wonen/ werken.
- studenten die zichzelf over 10 jaar in de Randstad zien.
- studenten afkomstig uit Noord Nederland die naar elders (niet regio Groningen of Randstad) willen; dit is het grootste segment
- studenten die afkomstig zijn uit de rest van Nederland en naar elders willen (niet regio Groningen of Randstad)

		cluster			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	naar regio Groningen	203	25,3	26,1	26,1
	naar Randstad	184	23,0	23,8	49,9
	Noord naar Elders	255	31,8	32,9	82,8
	Elders naar Elders	134	16,7	17,2	100,0
	Total	776	96,7	100,0	
Missing	System	26	3,3		
Total		802	100,0		

Kans op terugkeer naar Groningen per cluster

- Het cluster dat zichzelf over 10 jaar in Regio Groningen ziet wonen/ werken scoort uiteraard het hoogst, gevolgd door het cluster dat afkomstig is uit Noord Nederland, maar verwacht binnen 10 jaar te vertrekken naar elders.

Cluster en studieniveau

HBO studenten willen vaker in de regio Groningen blijven of naar Elders gaan. WO studenten willen vaker naar de Randstad.

kruistabel

		Studieniveau			
		HBO	WO	Total	
cluster	naar regio Groningen	Count	130	81	211
		% within Studieniveau	32,7%	21,4%	27,2%
	naar Randstad	Count	67	106	173
		% within Studieniveau	16,8%	28,0%	22,3%
	Noord naar Elders	Count	159	104	263
		% within Studieniveau	39,9%	27,5%	33,9%
	Elders naar Elders	Count	42	87	129
		% within Studieniveau	10,6%	23,0%	16,6%
		Count	398	378	776
		% within Studieniveau	100,0%	100,0%	100,0%

Cluster en studierichting

Techniek en Beta studenten zijn oververtegenwoordigd bij het cluster 'over 10 jaar in regio Groningen', Economie en Management en Juridisch, bestuurlijk en veiligheid oververtegenwoordigd bij 'naar de Randstad'. Gezondheid en verzorging 'afkomstig uit Noord' is oververtegenwoordigd in 'naar Elders'.

Kruistabel

		Studiecluster					Total	
		Economie en management	Gezondheid en verzorging	Sociaal, kunst en letteren	Juridisch, bestuurlijk en veiligheid	Techniek en Beta		
cluster	naar regio Groningen	Count	50	43	27	36	55	211
		% within Studiecluster	23,8%	26,5%	22,5%	26,9%	36,7%	27,2%
	naar Randstad	Count	65	21	26	38	23	173
		% within Studiecluster	31,0%	13,0%	21,7%	28,4%	15,3%	22,3%
	Noord naar Elders	Count	59	66	41	40	57	263
		% within Studiecluster	28,1%	40,7%	34,2%	29,9%	38,0%	33,9%
	Elders naar Elders	Count	36	32	26	20	15	129
		% within Studiecluster	17,1%	19,8%	21,7%	14,9%	10,0%	16,6%
Totaal		Count	210	162	120	134	150	776
		% within Studiecluster	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

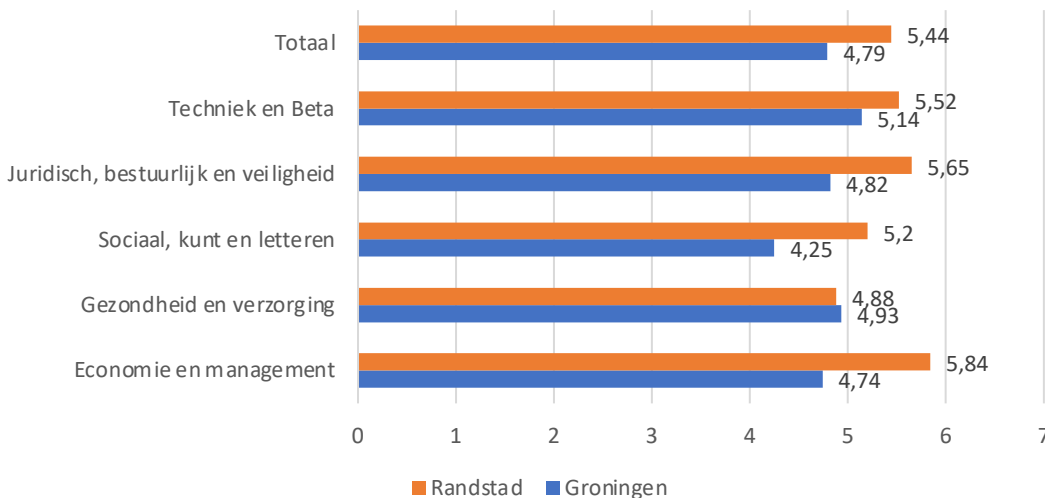
4. Verschillen tussen studierichtingen

Gepercipieerde baankans per studierichting

- In alle richtingen wordt de baankans in de Randstad hoger ingeschat dan in Groningen
- Alleen bij Gezondheid en verzorging is er geen verschil tussen Groningen en Randstad.
- Techniek en Beta scoort daarnaast ook in Groningen bovengemiddeld (hoogste blauwe balk).

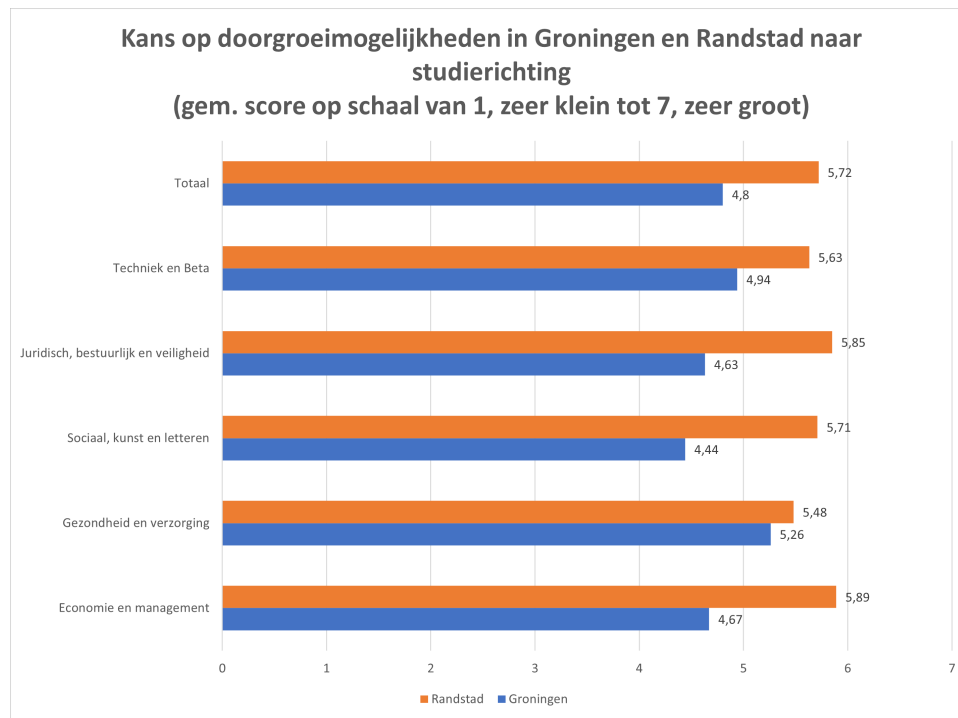
Kans op baan in Groningen en Randstad naar studierichting

(gem. score op schaal van 1, zeer klein tot 7, zeer groot)

Gepercipieerde doorgroeimogelijkheden

- Vooral de doorgroeimogelijkheden worden in de Randstad hoger ingeschat.
- Bij Gezondheid en verzorging is het verschil het kleinste.

Studierichting en kans op terugkeer naar Groningen

- Bij Techniek en Beta en Sociaal, kunst en letteren is de gepercipieerde kans op terugkeer het grootst. Bij economie en management het kleinst.
- NB Horizontale as heeft een afwijkend nulpunt

5. Invloed van persoonlijkheid en hobby's

Persoonlijkheidsdimensies – Big 5

Persoonlijkheidsvragen (de bekende 'big five') scoren in een factoranalyse goed in 5 schalen van 3 items (zie volgende sheet). De schalen verschillen in de betrouwbaarheid volgens Cronbach's Alpha

1. **Extraversie.** Hoe extravert is iemand?
2. **Vriendelijkheid.** Deze schaal wordt ook wel altruïsme genoemd en laat zien in welke mate iemand van nature meer van zijn of haar eigen belang uitgaat of meer oog heeft voor de belangen van anderen.
3. **Emotionele stabiliteit.** In sommige versies wordt deze schaal ook wel neuroticisme genoemd. Ben je van nature kalm en niet snel van je stuk te brengen (emotioneel stabiel) of ben je van nature wat gevoeliger, sensitiever en sneller (over)bezorgd.
4. **Ordelijkheid.** Deze schaal wordt ook wel gewetensvolheid of zorgvuldigheid genoemd. Ben je iemand die van nature erg geordend is, altijd op tijd is en structureel en systematisch te werk gaat?
5. **Openheid.** Met openheid wordt bedoeld in welk mate je open staat voor nieuwe ervaringen.

Schalen persoonlijkheid

Extraversie

- Ik zie mezelf als iemand die communicatief, spraakzaam is
- Ik zie mezelf als iemand die gemakkelijk in de omgang is
- Ik zie mezelf als iemand die toegankelijk is

Vriendelijkheid

- Ik zie mezelf als iemand die een vergevingsgezind karakter heeft
- Ik zie mezelf als iemand die zorgzaam en aardig voor anderen is
- Ik zie mezelf als iemand die beleefd tegen anderen is

Emotionele stabiliteit

- Ik zie mezelf als iemand die zich niet vaak zorgen maakt
- Ik zie mezelf als iemand die niet snel zenuwachtig wordt
- Ik zie mezelf als iemand die relaxed is, goed met stress kan omgaan

Ordelijkheid

- Ik zie mezelf als iemand die zijn werk nauwkeurig/nauwgezet doet
- Ik zie mezelf als iemand die dingen effectief en efficiënt doet
- Ik zie mezelf als iemand die ijverig is

Openheid

- Ik zie mezelf als iemand die origineel is, met nieuwe ideeën komt
- Ik zie mezelf als iemand die kunstzinnige/artistische ervaringen waardeert
- Ik zie mezelf als iemand die een actieve/levendige fantasie heeft

Betrouwbaarheid van de schalen in onze survey

Dimensie:	Cr. Alpha van de schaal:
Extraversie	.83 – Goed
Vriendelijkheid	.70 -- Acceptabel
Emotionele stabiliteit	.87 -- Goed
Ordelijkheid	.73 -- Acceptabel
Openheid	.67 -- Acceptabel

Persoonlijkheid per cluster

		Gemiddeldes				
cluster		Extraversie	Vriendelijkheid	Emotionele stabiliteit	Ordelijkheid	Openheid
naar regio Groningen	Mean	16,6019	17,2370	12,0711	16,6682	13,6256
	N	211	211	211	211	211
	Std. Deviation	3,02101	2,49776	4,28615	2,92182	3,16636
	Std. Error of Mean	,20797	,17195	,29507	,20115	,21798
naar Randstad	Mean	16,8728	17,2197	12,3237	16,6474	14,2428
	N	173	173	173	173	173
	Std. Deviation	3,01277	2,40838	4,08192	2,68230	3,35999
	Std. Error of Mean	,22906	,18311	,31034	,20393	,25546
Noord naar Elders	Mean	16,2662	17,0038	11,6198	16,1901	13,4829
	N	263	263	263	263	263
	Std. Deviation	3,17515	2,69930	3,96741	3,05328	3,35306
	Std. Error of Mean	,19579	,16645	,24464	,18827	,20676
Elders naar Elders	Mean	16,2636	17,0155	11,9457	16,6822	13,0853
	N	129	129	129	129	129
	Std. Deviation	3,22228	2,35844	3,90774	2,59502	3,27879
	Std. Error of Mean	,28371	,20765	,34406	,22848	,28868
Totaal	Mean	16,4923	17,1173	11,9536	16,5039	13,6250
	N	776	776	776	776	776
	Std. Deviation	3,11002	2,52429	4,07325	2,86784	3,30745
	Std. Error of Mean	,11164	,09062	,14622	,10295	,11873

De persoonlijkheid binnen de clusters verschilt nauwelijks. Alleen Openheid scoort bij “naar Randstad” significant hoger

Persoonlijkheid en studierichting

Significant lager dan gemiddeld:

- Techniek & Beta op Extraversie en vriendelijkheid
- Gezondheid & Verzorging op ordelijkheid

Significant hoger dan gemiddeld:

- Soc. Kunst en Letteren op openheid en vriendelijkheid
- Gezondheid & Verzorging op vriendelijkheid
- Juridisch, Bestuurlijk en Veiligheid op ordelijkheid

Studiecluster		Report				
		Openheid	Extraversie	Vriendelijkheid	Emotionele stabiliteit	Ordelijkheid
Economie en management	Mean	13,1907	16,6744	16,8884	13,0093	16,2930
	N	215	215	215	215	215
	Std. Deviation	3,14091	3,14836	2,60779	3,80849	2,83877
	Std. Error of Mean	,21421	,21472	,17785	,25974	,19360
Gezondheid en verzorging	Mean	13,1294	16,5412	17,7000	11,4412	16,1941
	N	170	170	170	170	170
	Std. Deviation	3,13517	2,94346	2,25806	4,09785	2,73979
	Std. Error of Mean	,24046	,22575	,17318	,31429	,21013
Sociaal, kunst en letteren	Mean	15,4194	16,5242	17,3145	10,8468	16,6532
	N	124	124	124	124	124
	Std. Deviation	3,21353	2,99719	2,40719	3,74393	2,79676
	Std. Error of Mean	,28858	,26916	,21617	,33621	,25116
Juridisch, bestuurlijk en veiligheid	Mean	13,2667	16,7111	17,1704	12,2222	16,9926
	N	135	135	135	135	135
	Std. Deviation	3,09115	3,09035	2,45418	3,96941	2,86902
	Std. Error of Mean	,26604	,26597	,21122	,34163	,24693
Techniek en Beta	Mean	13,6456	15,9557	16,4747	11,8987	16,4367
	N	158	158	158	158	158
	Std. Deviation	3,60480	3,34882	2,67258	4,46243	3,10626
	Std. Error of Mean	,28678	,26642	,21262	,35501	,24712
Total	Mean	13,6247	16,4875	17,0923	11,9913	16,4738
	N	802	802	802	802	802
	Std. Deviation	3,32622	3,11862	2,52260	4,08232	2,87786
	Std. Error of Mean	,11745	,11012	,08908	,14415	,10162

Hobby's per cluster

De tabellen worden hier niet weergegeven. De belangrijkste resultaten:

Studenten die hun toekomst in Regio Groningen of Elders zien houden meer van:

- Tuinieren / Natuur
- Dieren

Studenten die hun toekomst in Regio Groningen zien houden meer van

- Gamen

Studenten die hun toekomst in de Randstad zien houden meer van

- Eten / drinken / culinair
- Reizen

6. Motieven en clusters

Belang van eigenschappen van woon/werkomgeving

Er waren 11 mogelijke factoren opgenomen die men belangrijk kon vinden bij de keuze van een woon/werk omgeving. Op deze factoren is een factoranalyse (geroteerd, varimax) uitgevoerd om te kijken of er hoofdimensies zijn te vinden.

Deze geeft 4 factoren. De betrouwbaarheid van de schalen is vervolgens berekend.

- Schaal1: Werk, carrière en salaris. Alpha = .73
- Schaal2: Wonen: Woningprijzen en kans op woning. Alpha = .70
- Schaal3: Sociale netwerken en leefomgeving. Alpha = .53
- Schaal4: Culturele en andere voorzieningen. Alpha = .38
- Schaal 3 en 4 zijn verder niet meer gebruikt vanwege de te lage betrouwbaarheid.

De schalen werk en wonen per cluster.

Het cluster 'naar de Randstad' scoort significant hoger op belang werk en significant lager op belang woning.

cluster	Gemiddeldes		
		werk	Woning
naar regio Groningen	Mean	16,7190	11,5308
	N	210	211
	Std. Deviation	2,45965	2,03604
	Std. Error of Mean	,16973	,14017
naar Randstad	Mean	18,0578	10,2254
	N	173	173
	Std. Deviation	2,37406	2,35783
	Std. Error of Mean	,18050	,17926
Noord naar Elders	Mean	16,7088	11,4483
	N	261	261
	Std. Deviation	2,62376	2,02157
	Std. Error of Mean	,16241	,12513
Elders naar Elders	Mean	16,6094	11,3750
	N	128	128
	Std. Deviation	2,45345	1,83578
	Std. Error of Mean	,21686	,16226
Total	Mean	16,9974	11,1850
	N	772	773
	Std. Deviation	2,55675	2,13670
	Std. Error of Mean	,09202	,07685

Gemiddelden voor motieven per cluster

Hoog scorend en significant verschil:

Reden om terug te keren naar Groningen:

- Werkgelegenheid voor studenten die naar Elders willen (Noord naar Elders en Elders naar Elders).

Reden om te vertrekken uit Groningen:

- Werk voor Noord → Elders; naar Randstad en naar Groningen.
- Partner voor naar Elders (Noord naar Elders en Elders naar Elders).
- Woonomgeving voor Noord → Elders en naar Randstad

Reden om in Groningen te blijven:

- Werk voor studenten die naar Elders willen (Noord naar Elders en Elders naar Elders).
- Woonomgeving voor naar Randstad en naar Groningen

Regressie-analyse belang factoren op terugkeer kans

Aspect	Beta	Sig.
Familie	0.347	.000
Partner	0.275	.000
Woonomgeving	0.257	.000
Doorgroeimogelijkheden	0.198	.000
Netwerk (familie/vrienden)	0.169	.000
Leefkwaliteit	0.146	.000
Werkgelegenheid	-0.120 (neg)	.000
Woningprijzen	0.102	.001
Rust/ Ruimte/ Natuur	0.089	.003
Hobby: Tuinieren/ natuur	0.067	.023

- Voorspellen van hoe groot acht je de kans om in een latere levensfase terug te keren naar Groningen uit diverse vragen naar wat men belangrijk vindt en de hobby's.
- Familie, partner en woonomgeving zijn de belangrijkste redenen om mogelijk terug te keren naar Groningen

7. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies en aanbevelingen (1)

- Studenten met een vertrekintentie naar de Randstad hebben de laagste intentie om ooit terug te keren naar de regio Groningen en wijken het meeste af van de andere clusters. Ze hechten minder waarde aan rust, ruimte, natuur en dieren en wonen en de meeste waarde aan baan en doorgroeimogelijkheden. Qua persoonlijkheid wijken ze ook wat af, ze staan meer open voor nieuwe ervaringen en hebben als hobby culinair en reizen.
- Meest interessante doelgroep voor Marketing Groningen is de groep studenten die afkomstig zijn uit Noord Nederland en van plan zijn binnen 10 jaar naar elders (niet zijnde de regio Groningen of de Randstad) te vertrekken.
 - Dit cluster is het grootst (33% van de studenten valt hier binnen)
 - Dit cluster lijkt het meest op de groep die van plan is over 10 jaar in de regio Groningen te wonen/werken.
 - Ze hebben (op het cluster dat in de regio Groningen wil wonen/werken na) de hoogste score op de vraag: Hoe groot acht je de kans dat je in een latere levensfase terugkeert naar Groningen?
 - Ze vinden dezelfde aspecten belangrijk voor de keuze van woon/ werkomgeving als regio Groningen studenten: Rust, Ruimte, Natuur, Dieren, Leefkwaliteit, Woningprijzen en Woningaanbod.
 - Studenten die zelf uit het Noorden komen hebben volgens eerder RUG onderzoek ('project 1') een 6 tot 8 keer grotere kans om terug te keren naar het Noorden.

Conclusies en aanbevelingen (2)

- Er is nauwelijks een verschil in persoonlijkheid tussen clusters, dus 'persona's' op basis van persoonlijkheid ontwikkelen is zinloos. Wel bieden hobby's van studenten aanknopingspunten voor communicatie.
- Interessantste studierichting is Techniek en Beta (hoogste terugkeer intentie naar Groningen). Bij deze studenten is de gepercipieerde baankans in Groningen het hoogste, de doorgroeimogelijkheden worden wel duidelijk minder hoog ingeschat dan in de Randstad. Uit 'project 2' van de RUG bleek dat er veel vacatures techniek en ICT zijn, al zijn dit wel vooral startfuncties voor HBO'ers (eigenlijk MBO niveau). Gezondheid en Verzorging heeft ook potentie, die schatten hun baankansen ook in de regio Groningen hoog in. HBO studenten staan positiever tegenover wonen/ werken in de regio Groningen dan WO studenten. Beide groepen (Techniek en Verzorging) vinden rust, ruimte, natuur, dieren, leefkwaliteit en wonen belangrijk.
- Werk, waaronder doorgroeimogelijkheden, is een belangrijke vertrekreden, die is dus ook belangrijk in communicatie.

Auteurs:

Drs Tom Fischer

Drs. Jan Wever

Dr. Karel Jan Alsem

Voor vragen over deze publicatie kunt u contact opnemen met k.j.alsem@pl.hanze.nl

Deze publicatie is tevens Marklinqpublicatie nr. 23

Alle publicaties van Hanze-onderzoeksinstituut Marklinq zijn te downloaden via Marklinq.nl

Via marklinq.nl is ook de vragenlijst van dit onderzoek te downloaden.

University of Groningen

Studeren en werken in Groningen

Edzes, Arjen; Venhorst, Viktor; van Dijk, Jouke

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2020

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Edzes, A., Venhorst, V., & van Dijk, J. (2020). *Studeren en werken in Groningen*. Rijksuniversiteit Groningen. Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

rijksuniversiteit
 groningen

Studeren en werken in Groningen

Dr. A.J.E. Edzes | Dr. V.A. Venhorst | Prof. Dr. Jouke van Dijk,
24 maart 2020

Inhoudsopgave

1. Achtergrond en vraagstelling
2. Het vacaturebeeld
3. De in- en uitstroom van studenten

Achtergrond

- De indruk bestaat dat veel studenten uit het hoger onderwijs (Hanzehogeschool en RUG) na hun studie naar bijvoorbeeld de Randstad verhuizen, terwijl er in Groningen voor sommige functies vacatures genoeg zijn die niet worden vervuld. Is dat zo?
 1. Vacatures in Groningen: in welke sectoren zijn er inderdaad veel vacatures en in welke valt het mee?
 2. Herkomst- en Vertrekgedrag van studenten van de Hanzehogeschool en de RUG: waar blijven ze, waar gaan ze werken, komen sommige terug en zo ja wie, enz.?
 3. Motivaties van mensen buiten Groningen die wel een Groningse achtergrond hebben (als scholier of student) met betrekking tot werkzoekgedrag .
- Dit verslag gaat over de eerste twee vragen. De laatste vraag staat centraal in een onderzoek van Instituut Markling van de Hanzehogeschool Groningen.

Het vacaturebeeld

Aanpak

- Gebruik CBS en UWV data
- Arbeidsmarktinzicht.nl / heeft ook online vacaturegegevens van Textkernel

Selectie

- Nederland / Arbeidsmarktregio Groningen

Kanttekeningen

- Geen opleidingsgegevens

Definities en meetkwesties

Aanpak

- CBS meet landelijke vacaturestand via (representatieve) vacature-enquête.
- UWB gebruikt voor regionale gegevens online vacaturebestand van webcrawler Jobfeed (Textkernel)
- UWV bewerkt (wegen en ophogen) het Jobfeed-bestand zodat op kwartaalbasis informatie naar sector en beroepsniveau kan worden verstrekt én vergelijkbaar wordt gemaakt met CBS-data

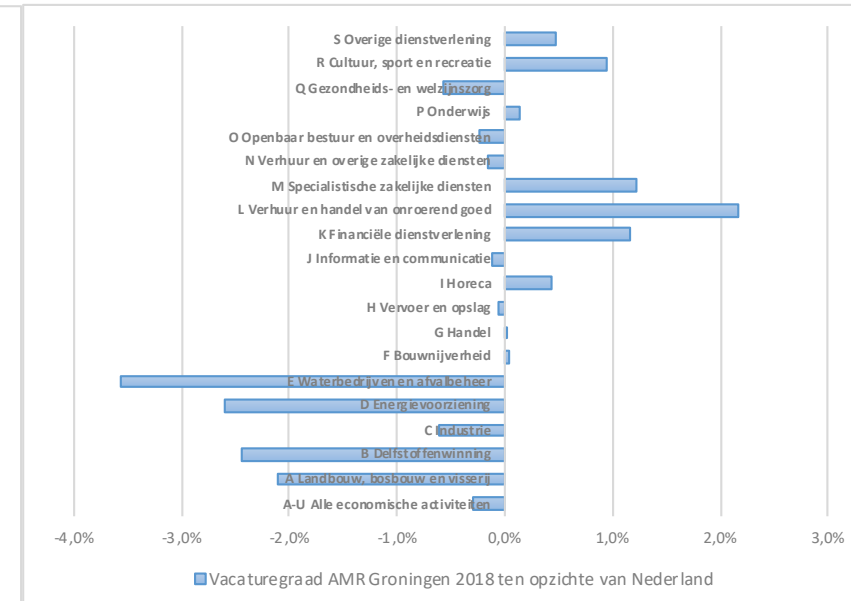
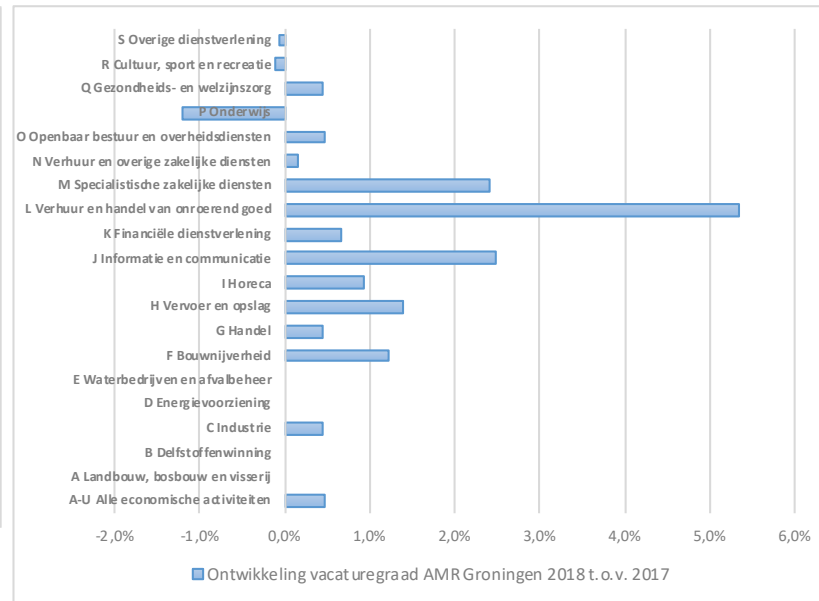
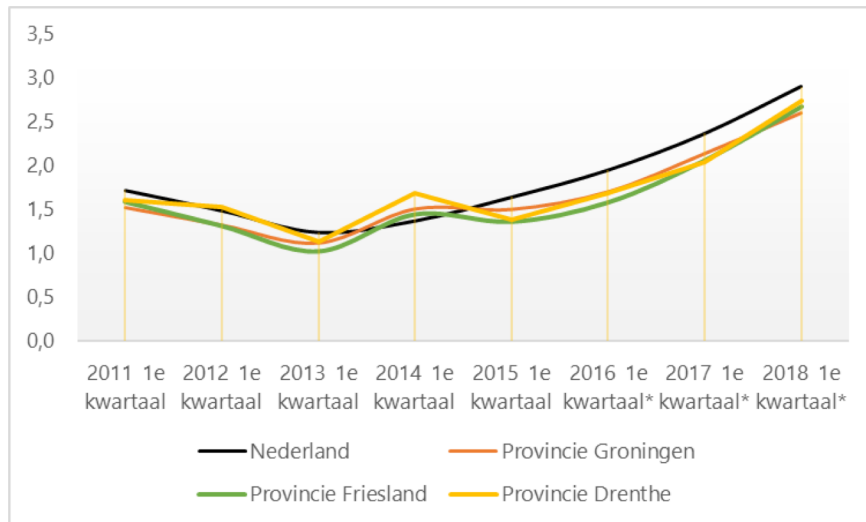
Definities

- De Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door dit aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar.
- De vacaturegraad geeft de verhouding weer van het aantal vacatures op het aantal werkzame personen.

De lange termijn trend: Vacaturegraad (Aantal openstaande vacatures gedeeld door het aantal banen, per sector,

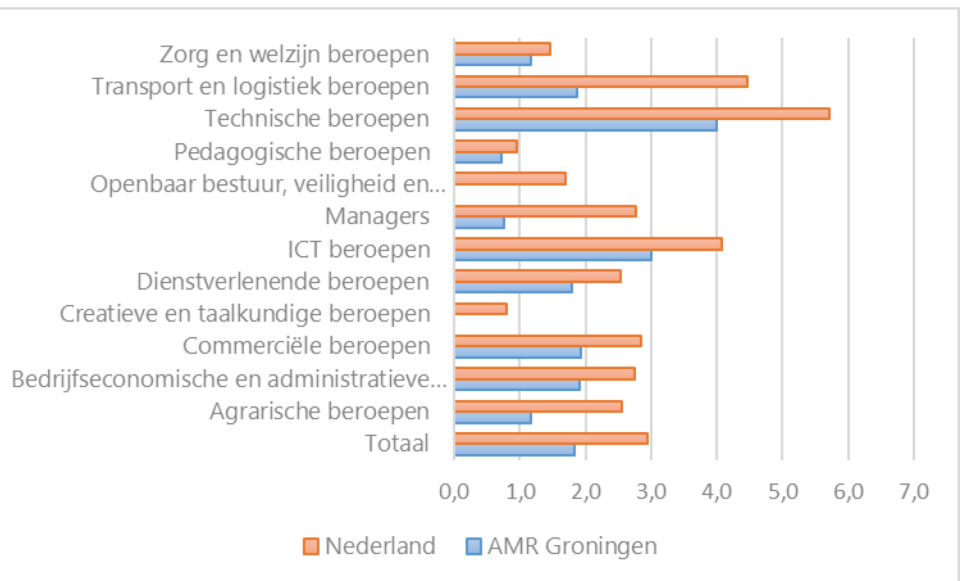
2011-2018. Brongegevens: CBS vacaturestatistiek, eigen berekeningen)

- Noorden volgt de landelijke trend op de voet. Cijfers op y-as verwijzen naar aantal vacatures per 1000 banen
- Ten opzichte van 2017 vooral in ICT, specialistische zakelijke diensten en onroerend goed groei van de vacaturegraad in 2018 en een daling van de vacaturegraad in het onderwijs
- Ten opzichte van Nederland veel vacatures in zakelijke en financiële diensten en onroerend goed

Het vacaturebeeld naar beroepen (Absolute omvang openstaande vacatures, juni 2019)

- Vacaturegraad vierde kw 2018 in Groningen loopt achter bij Nederland maar is vooral hoog in de techniek en de ICT. Cijfers op y-as verwijzen naar aantal vacatures per 1000 banen
- In absolute omvang telt de regio in juni 2019 vooral veel vacatures in Techniek en Bedrijfseconomische en adm. beroepen
- Spanningsindicator 1^e kw 2019 laat in Groningen krappe arbeidsmarkt zien in ICT en commerciële beroepen
- Ten opzichte van Nederland is de algemene spanning minder en gemiddeld

	AMR Groningen	Noord-nederland
Zorg en welzijn beroepen	854	1.521
Transport en logistiek beroepen	926	2.362
Technische beroepen	3.101	9.141
Pedagogische beroepen	138	341
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	85	156
Managers	260	524
Ict beroepen	273	532
Dienstverlenende beroepen	543	1.473
Creatieve en taalkundige beroepen	20	56
Commerciële beroepen	546	1.278
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1.172	2.398
Agrarische beroepen	225	679
Totaal	8.143	20.461

	AMR Groningen	Noord-Nederland	Nederland
Zorg en welzijn beroepen	1,2	1,2	1,8
Transport en logistiek beroepen	1,1	0,9	2,0
Technische beroepen	1,1	1,1	2,7
Pedagogische beroepen	0,6	0,5	1,3
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	0,7	0,7	1,7
Managers	1,1	0,9	1,3
Ict beroepen	4,0	2,9	6,3
Dienstverlenende beroepen	1,3	1,4	2,3
Creatieve en taalkundige beroepen	0,5	0,4	0,6
Commerciële beroepen	1,6	1,3	2,0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1,4	1,2	2,0
Agrarische beroepen	0,4	0,6	1,3
Totaal	1,1	1,0	2,0

Top 20 krapte beroepen in Groningen, Noord-Nederland en Nederland (spanningsindicator

UWV, juni 2019)

Elektrotechnisch ingen	7,875653	zeer krap
Machinemonteurs	7,238472	zeer krap
Software- en applicatie	5,717859	zeer krap
Elektriciens en elektror	4,933939	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	4,146278	zeer krap
Gespecialiseerd verplee	3,883104	krap
Productcontroleurs	3,751037	krap
Productieleders indus	3,697452	krap
Databank- en netwerks	3,620755	krap
Boekhouders	3,459311	krap
Transportplanners en l	3,35471	krap
Laders, lossers en vakke	2,79247	krap
Verpleegkundigen (mb	2,756132	krap
Artsen	2,66137	krap
Loodgieters en pijpfitte	2,660572	krap
Automonteurs	2,657723	krap
Managers productie	2,609294	krap
Keukenhulpen	2,519784	krap
Gebruikersondersteuni	2,472946	krap
Meubelmakers, kleerm	2,465121	krap
Technici bouwkunde e	2,45048	krap
Metaalbewerkers en co	2,207897	krap
Schoonmakers	2,184039	krap

Elektrotechnisch ingen	7,547957	zeer krap
Machinemonteurs	7,419636	zeer krap
Elektriciens en elektror	4,861751	zeer krap
Software- en applicatie	4,797112	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	4,127868	zeer krap
Transportplanners en l	3,637187	krap
Gespecialiseerd verplee	3,611391	krap
Artsen	3,531858	krap
Verpleegkundigen (mb	2,962092	krap
Productcontroleurs	2,928658	krap
Loodgieters en pijpfitte	2,774416	krap
Boekhouders	2,730582	krap
Keukenhulpen	2,60002	krap
Productieleders indus	2,541478	krap
Technici bouwkunde e	2,49386	krap
Databank- en netwerks	2,172377	krap
Vuilnisophalers en dagl	2,167888	krap
Laders, lossers en vakke	2,136334	krap
Schoonmakers	2,081856	krap
Managers productie	2,031571	krap
Accountants	2,01568	krap
Architecten	1,983991	krap
Automonteurs	1,937138	krap

Machinemonteurs	16,51092	zeer krap
Elektrotechnisch ingen	9,066395	zeer krap
Elektriciens en elektror	8,673477	zeer krap
Software- en applicatie	8,559791	zeer krap
Transportplanners en l	6,976103	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	6,719606	zeer krap
Loodgieters en pijpfitte	6,361853	zeer krap
Productieleders indus	6,200755	zeer krap
Gespecialiseerd verplee	5,895287	zeer krap
Databank- en netwerks	5,84138	zeer krap
Bouwarbeiders afbouw	5,601399	zeer krap
Metaalbewerkers en co	5,478752	zeer krap
Technici bouwkunde e	5,233547	zeer krap
Productcontroleurs	5,187852	zeer krap
Verpleegkundigen (mb	5,032413	zeer krap
Boekhouders	4,644094	zeer krap
Automonteurs	4,61593	zeer krap
Keukenhulpen	4,440079	zeer krap
Vuilnisophalers en dagl	4,318879	zeer krap
Gebruikersondersteuni	4,097444	zeer krap
Productiemachinebedi	3,617432	krap
Managers productie	3,284178	krap
Assemblagemedewerke	3,267802	krap

In perspectief: Aantal gediplomeerde studenten Hanzehogeschool (Associate, Bachelor en Master) en RUG Master studenten (Absolute omvang. Bron: VSNU, Vereniging van Hogescholen.)

- Tegenover ruim 8.000 vacatures in de Arbeidsmarktregio (alle niveaus) staat een jaarlijkse uitstroom van ruim 9.000 hoger opgeleide Masterstudenten
- Vooral in de (bedrijfs)economische sectoren lijkt er voldoende voorraad te worden opgeleid. In de techniek daarentegen lijkt het aan de krappe kant, wanneer we alleen naar de hoger opgeleiden kijken. Veel van de vacatures in de techniek liggen op MBO-niveau.

RUG	2014	2015	2017	2017	
Economie	1159	1253	1235	1201	
Gedrag en Maatschappij	773	665	721	793	
Taal en Cultuur	639	548	645	605	
Gezondheid	532	526	569	500	
Recht	459	430	453	437	
Natuur	355	363	336	410	
Techniek	135	130	140	157	
Onderwijs	114	100	107	87	
Totaal	4166	4015	4206	4190	
Hanzehogeschool					
	2014	2015	2017	2017	2018
Bèatechniek	657	609	682	830	773
Economie	1560	1518	1660	1687	1726
Gezondheid	885	925	960	1044	1150
Kunst	276	310	301	329	325
Onderwijs	166	174	209	232	247
Sociale studies	580	614	665	660	638
	4124	4150	4477	4782	4859

In- en uitstroom studenten (1)

Aanpak

- Gebruik CBS registerdata
- Alleen informatie over RUG en Hanzehogeschool. Andere instellingen zijn samengenomen (HBO en WO apart). Dat betekent dus dat de studenten aan HBO instellingen in Friesland en Drenthe als vertrekkers worden aangemerkt.
- Cohort benadering

In- en uitstroom studenten (2)

Selectie en observatievenster

- Iedereen geboren tussen 1979 en 1999, met een diploma behaald in het hoger onderwijs. Iedereen die de afgelopen decennia is afgestudeerd, maar die geboren is voor 1979 en na 1999, zit niet in onze data.
- Het is bij de statistiek in deze rapportage dus van belang te bedenken dat we weliswaar een groot aandeel, maar niet de integrale populatie personen met een diploma Hoger Onderwijs beschouwen, vanwege deze selectie. Dat geldt vooral bij de analyse van trends en de patronen op X jaar ten opzichte van afstuderen.
- Naarmate analyses worden gemaakt op een grotere afstand van de afstudeerdatum, zeg tien jaar daarna, worden alleen personen geobserveerd personen voor wie we die tijdreeks ook echt zien. Een afgestudeerde uit 2015 observeren we maar een paar jaar. Cijfers m.b.t. tien jaar na afstuderen gaan dus over een klein subsample van iedereen die twee jaar na afstuderen observeren.

In- en uitstroom studenten (3)

Selectie en observatievenster

- Het geboortecohort 1979 is het vroegste cohort waarvoor we de woonlocatie op 16 jarige leeftijd kunnen bepalen (dit is bekend vanaf 1995). Een nominaal studerende aan het WO uit 1979 zal rond 1997 gaan studeren, en zou vanaf 2001 afgestudeerd kunnen zijn. Het afkappunt 1999 is in feite vrij “laat”: we observeren voor deze groep nog wel de locatie op 16 jarige leeftijd, maar de studie valt buiten het observatievenster, dus een groot deel van dit cohort valt de facto buiten het onderzoek.

In- en uitstroom studenten (4)

Definities

- Alle locaties gemeten op provincie niveau, met Gemeente Groningen (excl. Haren, Ten Boer) en buitenland uitgelicht
- Thuisregio: woonlocatie op 16-jarige leeftijd, locatie op 1 december van het jaar waarin men 16 was. We kiezen voor dit moment (in plaats van, bijvoorbeeld, de geboorteregio) omdat deze levensfase (middelbare school, nadenken over de toekomst) bepalender is voor de student zelf. De geboorteregio is veel meer een zaak van de ouders.
- Woonlocatie Buitenland: diegenen met status geëmigreerd (voor 2000 nemen we bij missing values voor locatie voor niet-overleden personen aan dat ze in het buitenland verblijven)
- Diploma HO: meest recent behaalde diploma HO, dit kan een BSc diploma zijn, terwijl men buiten observatie nog een master gaat doen.. We meten ook de afstudeerrichting, in een beperkt aantal hoofdcategorieën. Personen die wel ingeschreven hebben gestaan, maar geen diploma hebben behaald, vallen buiten ons sample.
- Overige achtergrondinformatie: geslacht, migratieachtergrond, huishoudenpositie.
- Peildatum: alle tijd-variërende variabelen worden gemeten op 1 december van het verslagjaar. We meten tijd zowel in termen van afstudeerjaar, als in termen van jaren relatief ten opzichte van het moment van afstuderen.

In- en uitstroom studenten (5)

De onderzoekspopulatie

- Totale N: 1.159.680 personen, geboren tussen 1979 en 1999, en met een diploma HO. Dit kunnen Nederlanders en mensen met een andere nationaliteit zijn.
- Uit deze groep zijn 110.002 (9,49 %) personen afkomstig uit de Noordelijke provincies.
- Verder zijn 47.016 personen afgestudeerd aan de RUG (4,05% van de totale onderzoekspopulatie) en 42.073 personen afgestudeerd aan de HANZE (3,63%).
- De eerste diploma's vallen in 1999 (N = 2.251). Dit zijn dus snelle studenten, en het gaat hierbij dus ook heel vaak om HBO-ers die immers op hun 17de instromen. De laatste diploma's vallen in 2016, recentere diploma's hebben we niet meegenomen. De diploma's in een bepaald jaar zijn dus een mix van nominale, snelle en langzamere studenten uit diverse geboortecohorten 1979 – 1999.

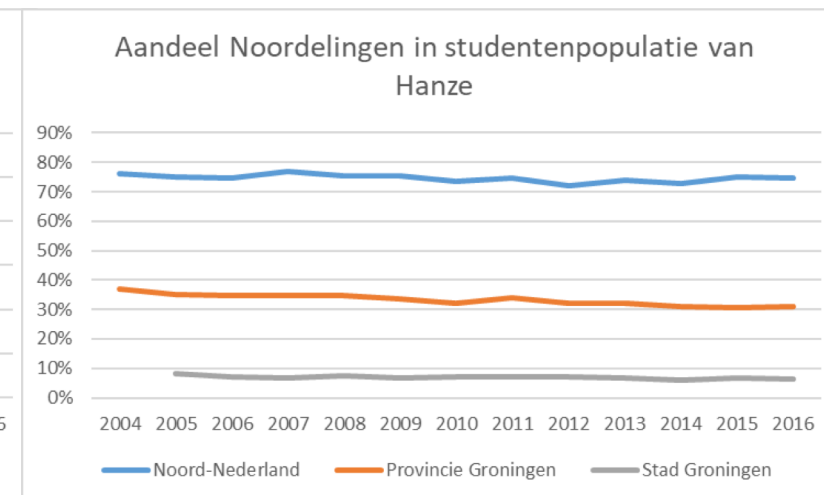
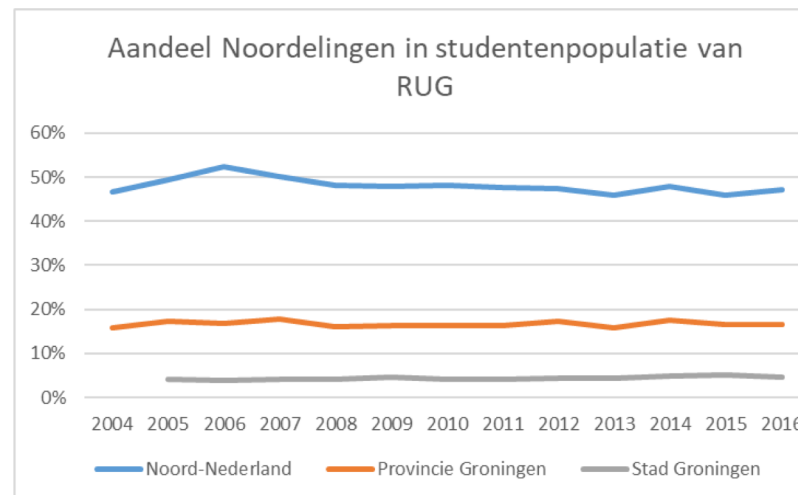
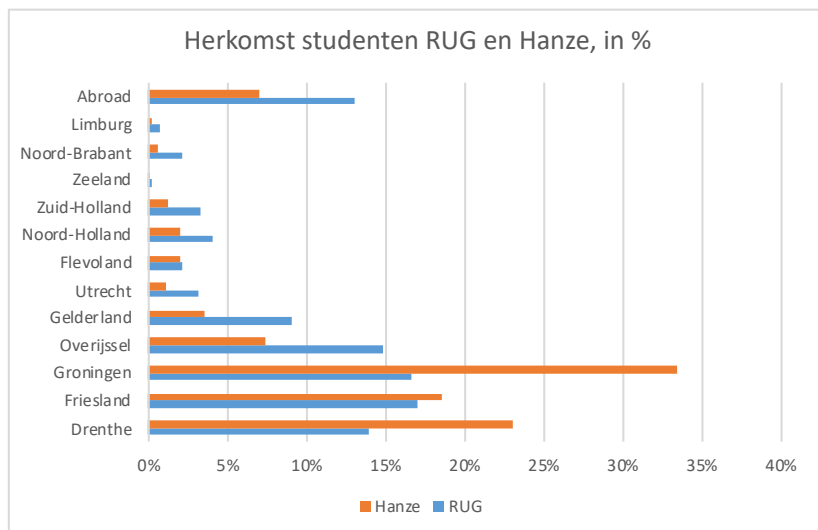
In- en uitstroom studenten (6)

Drie onderdelen

- Herkomst van studenten: aantallen WO en HBO studenten over een aantal jaren (geeft trend) naar herkomst (woonplaats als ze 16 jaar zijn) uitgesplitst naar provincie (+ buitenland) van de studenten naar faculteit en/of naar studierichting.
- Bestemming van studenten: woon en werk locatie van de aantallen in Groningen afgestudeerde studenten over een aantal jaren (geeft trend) naar bestemming na het afstuderen (per provincie + buitenland) uitgesplitst naar faculteit en/of naar studierichting.
- Welke aantallen uit het Noorden afkomstige studenten (woonplaats als ze 16 jaar zijn) zijn aan een universiteit of HBO buiten het Noorden zijn gaan studeren, uitgesplitst naar universiteit en/of naar studierichting . Waar blijven deze studenten na het afstuderen wonen en werken?

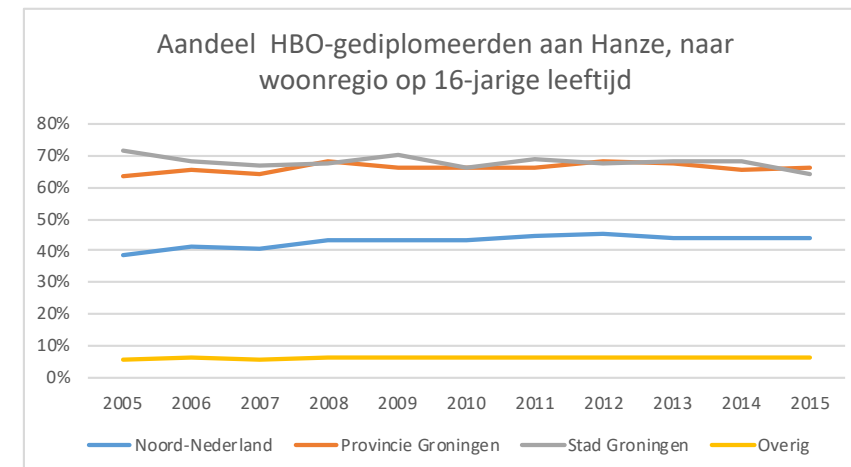
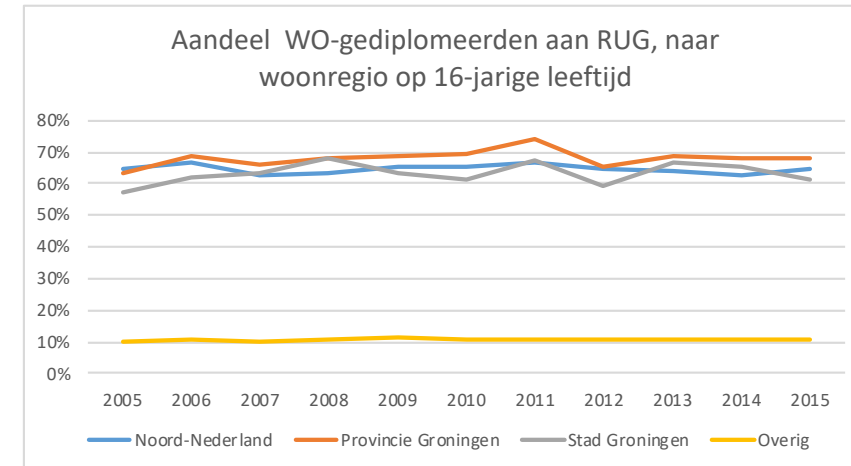
Waar komen de studenten van de RUG en de Hanze vandaan?

- Zowel de RUG als de Hanze werven het overgrote deel van hun studenten uit de Noordelijke provincies. Voor de RUG zijn daarnaast Overijssel en Gelderland belangrijk. Een substantieel aandeel van de studenten woonde op 16-jarige leeftijd in het buitenland.
- 47% van de RUG studerenden komen uit de Noordelijke provincies, 16,6% uit de provincie Groningen en 4,6% uit de stad Groningen. Over de afgelopen 12 jaren (gemeten naar jaar van afstuderen) is dit aandeel constant
- Bij de Hanze zijn gemiddeld 75% van de studenten afkomstig uit het Noorden, 33,5% uit de provincie Groningen en 6,5% uit de stad Groningen. De trend is constant, alleen het aandeel vanuit de provincie Groningen neemt af.

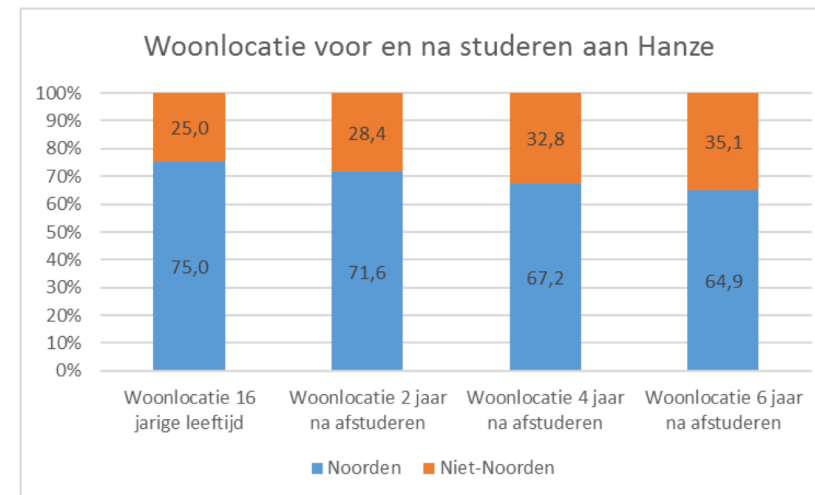
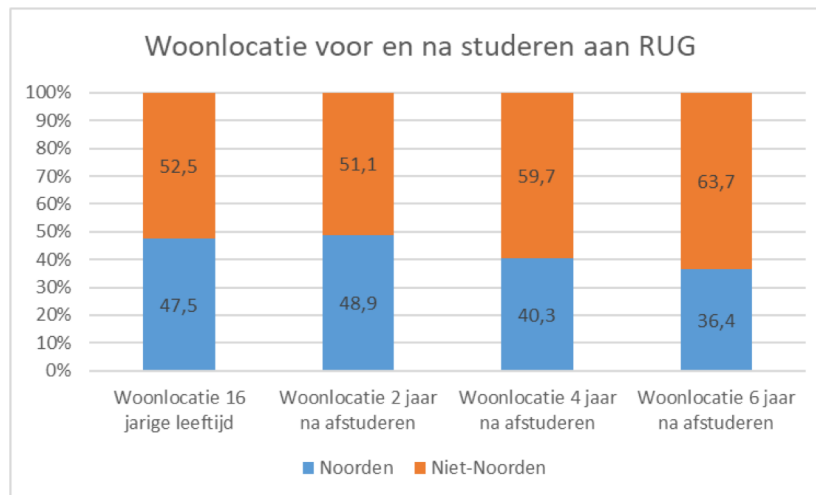
Wat is het marktaandeel van de RUG en de Hanze op alle potentiële studenten?

- Van alle WO-afgestudeerden in Nederland neemt de RUG ongeveer 10% voor haar rekening. Het marktaandeel voor de op 16-jarige leeftijd in het Noorden wonende gediplomeerden is 65%. Dus 35% van de in het Noorden geboren WO studenten krijgen een diploma van andere universiteiten. Voor de provincie en de stad Groningen is het marktaandeel respectievelijk 68% en 61%, dus studenten uit provincie en stad hebben ongeveer dezelfde kans om aan de RUG te gaan studeren als noorderlingen in het algemeen.
- Van HBO afgestudeerden in Nederland neemt de Hanze ongeveer 6% voor haar rekening. Het marktaandeel voor de op 16-jarige leeftijd in het Noorden wonende gediplomeerden is 44%. Dus 56% van de in het Noorden geboren studenten krijgen een diploma van andere HBO-instellingen (bijvoorbeeld in Friesland en Drenthe, maar kan ook elders). Voor de provincie en de stad Groningen is het marktaandeel respectievelijk 68% en 64%. Dit is dus een veel lokaler proces.

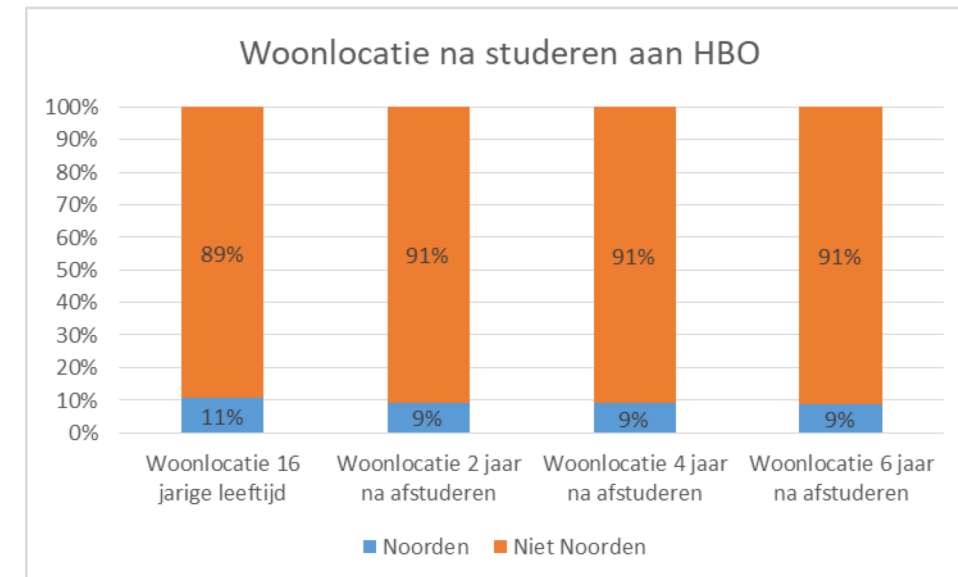
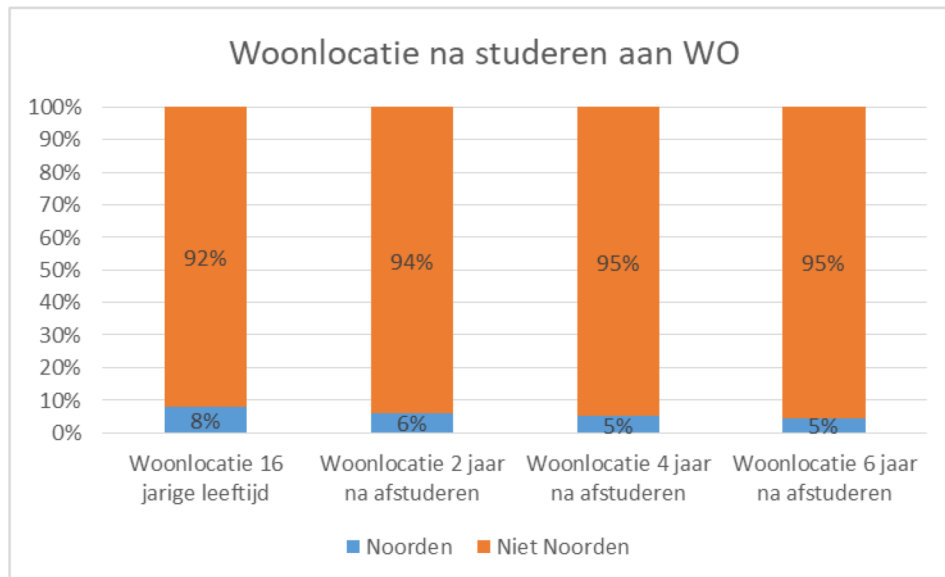
Wat is de woonlocatie voorafgaand en na studeren aan de RUG en de Hanze?

- We zagen eerder dat 47% van de RUG studenten uit het Noorden afkomstig is. Twee jaar na afloop na de studie woont 49% van de RUG afgestudeerden in het Noorden. Vier tot zes jaar na afstuderen is dit aandeel gezakt tot respectievelijk 40% en 36%.
- Op 16 jarige leeftijd woonde 75% van de Hanze studenten in het Noorden. Twee jaar na afloop van de studie woont 72% in het Noorden. Vier tot zes jaar na afstuderen is dit aandeel gezakt tot respectievelijk 67% en 65%.
- Voor zowel de WO als de HBO cijfers geldt dat de percentages niet steeds over exact dezelfde groep gaan. Immers, als we zes jaar na afstuderen kijken vallen een aantal recente afstudeerders al buiten ons observatievenster. In die recente groepen zitten meer buitenlandse studenten, dus de kans is groot dat we het aandeel nog in noorden woonachtigen op de langere termijn wat overschatten.

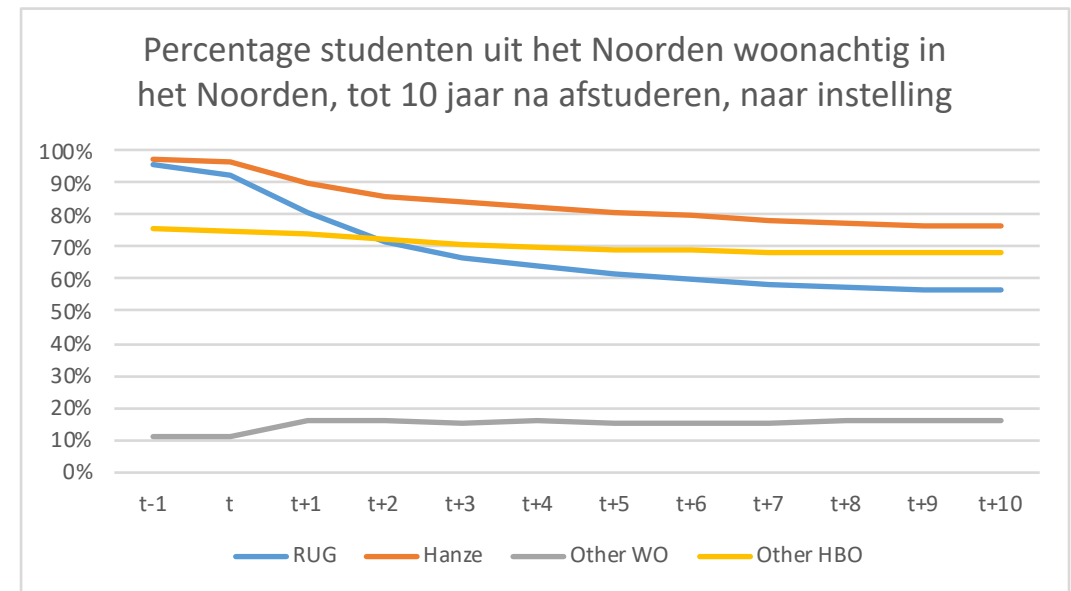
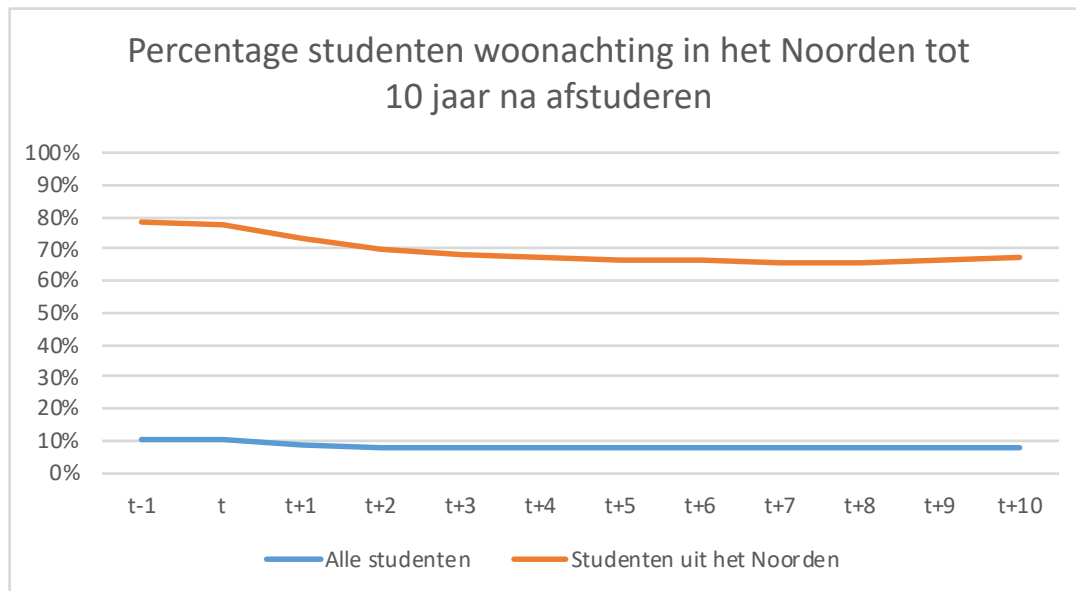
Waar wonen WO en HBO studenten na afloop van hun studie?

- Kijken we naar alle WO-studenten in Nederland, dan woont 2 jaar na afstuderen 6 op de 100 in Noord-Nederland. Dit percentage daalt licht 4 en 6 jaar na afstuderen. Uit deze groep was van origine 8% afkomstig uit het Noorden.
- Van alle HBO-studenten in Nederland woont 2 jaar na afstuderen 9% in Noord-Nederland. Dit percentage is 4 en 6 jaar na afstuderen nog steeds stabiel. Van origine is 11% van alle HBO afgestudeerden afkomstig uit het Noorden.

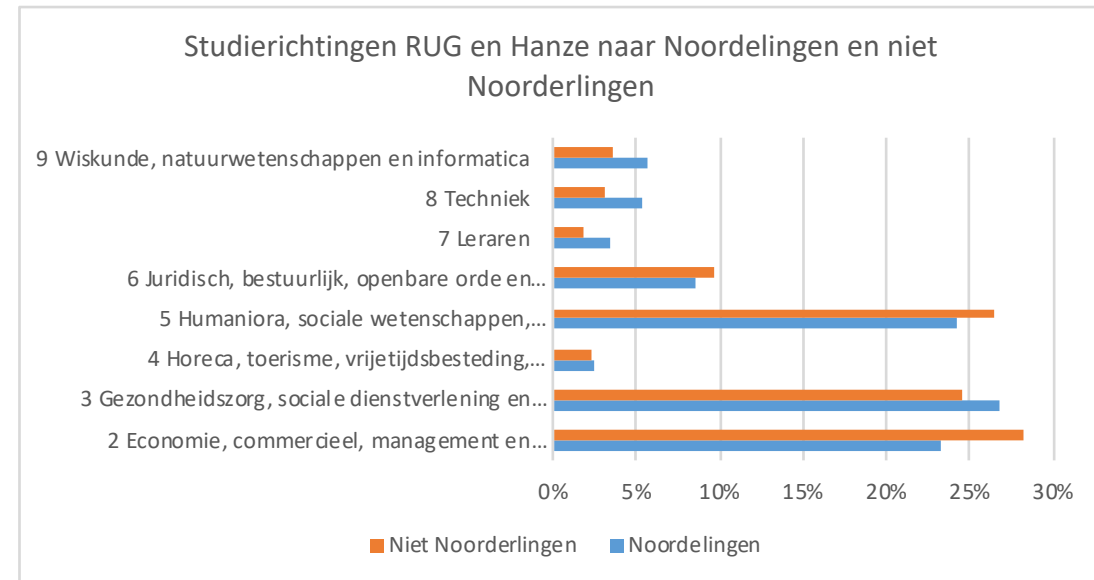
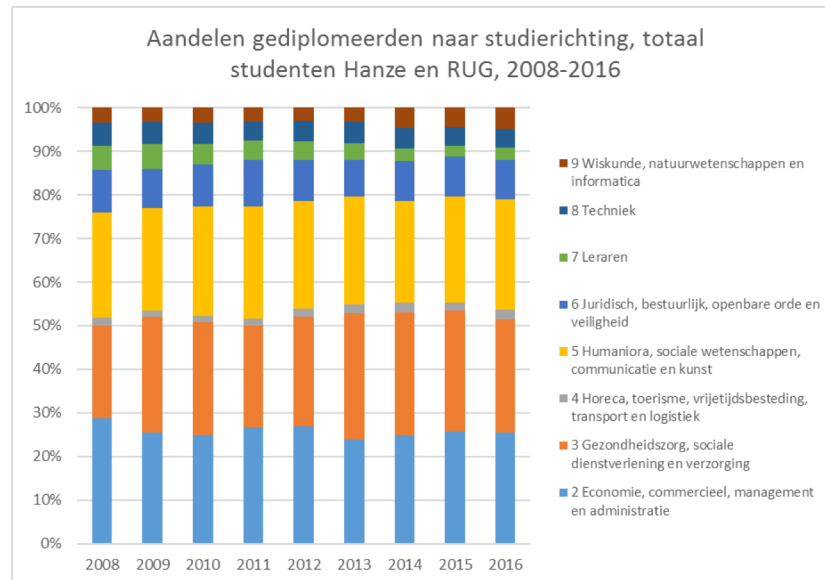
Verhuispatroon

- Kijken we naar de woonlocaties over tijd, dan zien we dat afkomst erg belangrijk is in de keuze van de toekomstige woonlocatie. De kans dat iemand in het Noorden woont, enige tijd na afstuderen, is 6 tot 8 maal hoger als men zelf uit het noorden kwam.
- Uitgesplitst naar kennisinstelling, dan zien we dat WO Noorderlingen die elders studeren voor een deel terugkomen. Dat is niet genoeg om de daling van het aandeel in het noorden woonachtigen, die gebleven waren om aan de RUG of HANZE te studeren, op te vangen.

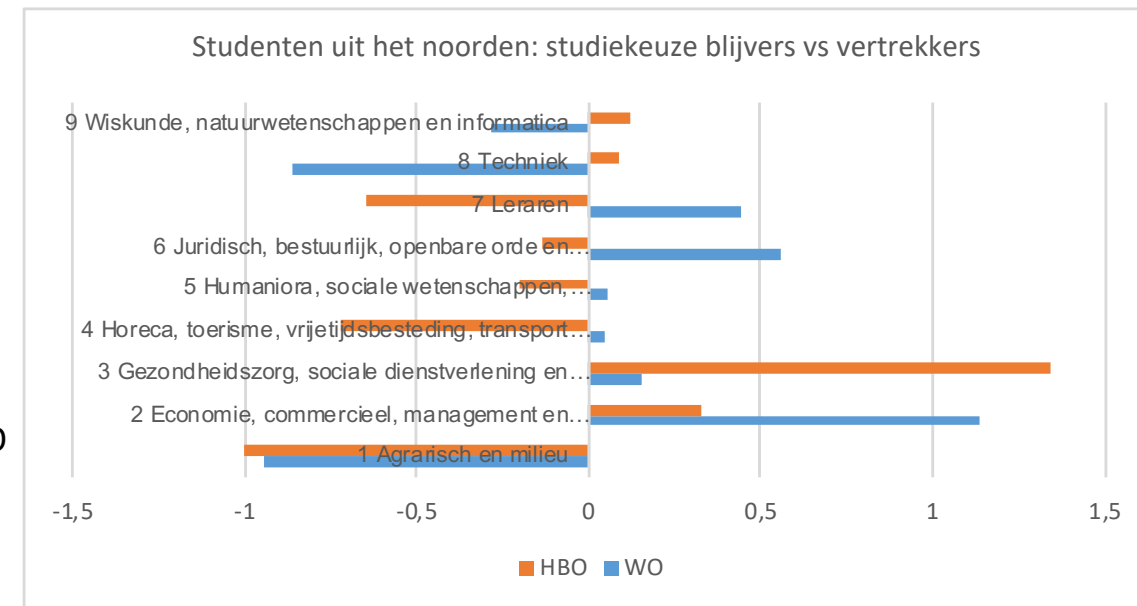
Wat studeren studenten en is er een verschil tussen Noordelingen en niet Noordelingen?

- In 2016 studeren ruim 11 duizend studenten uit ons sample af in het hoger onderwijs aan de RUG en de Hanze. De Zorg, Economie & Management en Sociale wetenschappen nemen driekwart voor hun rekening.
- Onder de afstudeerders van RUG en HANZE zijn de noorderlingen meer geneigd te kiezen voor Wiskunde / Natuurwetenschappen / Informatica, Techniek, de Lerarenopleiding en de Zorg, dan RUG / HANZE studenten die niet uit het noorden komen.

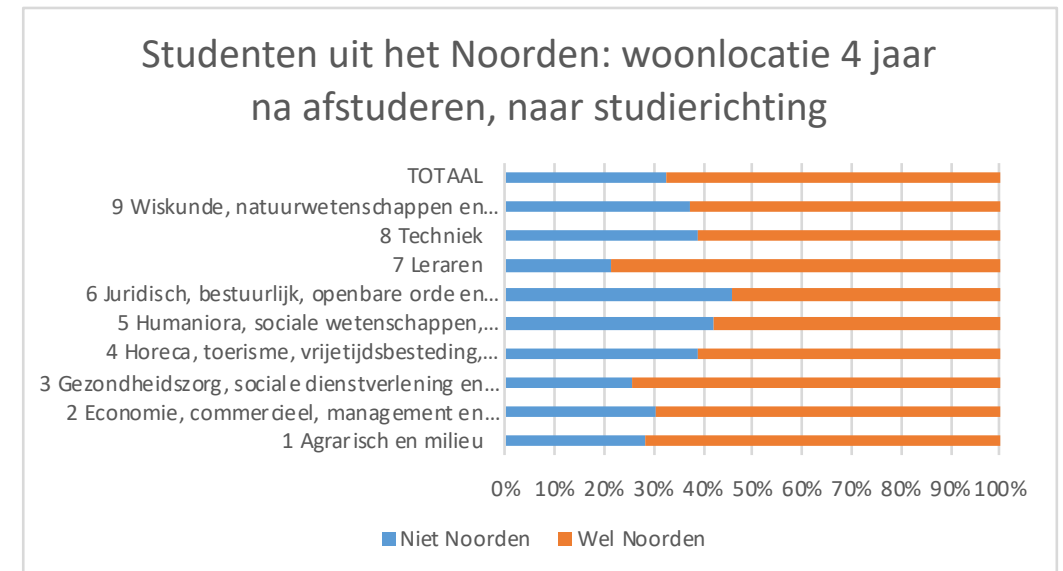
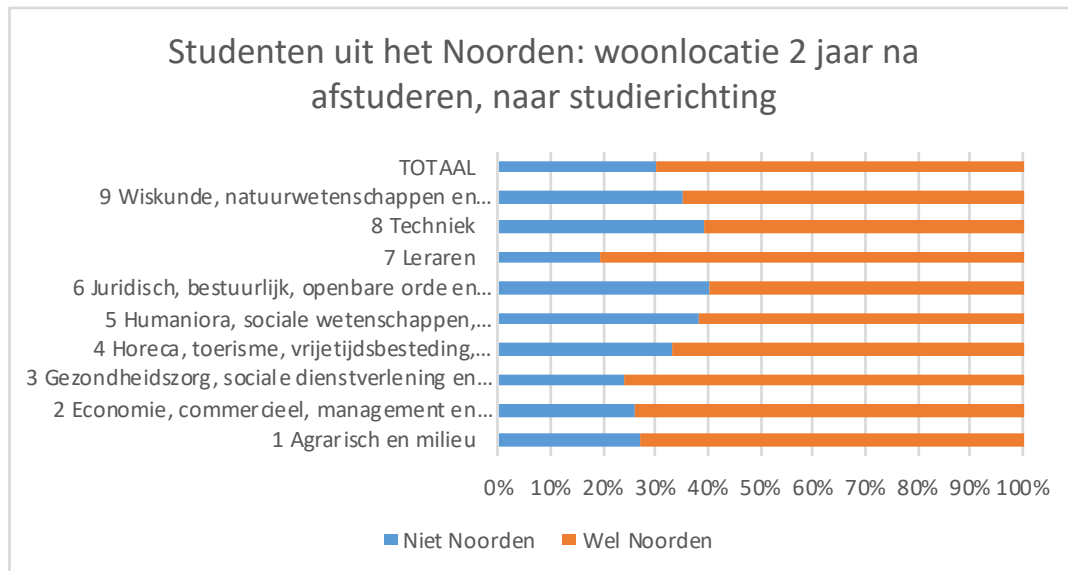
Is er een verschil in studiekeuze tussen Noordelingen die in het Noorden studeren (RUG of HANZE, de blijvers) of die elders (vertrekkers) studeren?

- Een positieve (negatieve) waarde wil zeggen dat de blijvers vaker (minder vaak) dan de vertrekkers voor een bepaalde studierichting kiezen.
- Onder WO-blijvers uit het noorden zijn Economische studierichtingen, de Zorg, Rechten en Leraren opleidingen relatief populairder dan onder de vertrekkers, waar met name Techniek sterk opvalt, maar ook de Wis- en Natuurkunde.
- Voor het HBO is het beeld iets anders. Ook hier kiezen blijvers uit het Noorden vooral voor Economische studierichtingen en de Zorg, maar anders dan in het WO ook voor Wis- en Natuurkunde en Techniek, maar juist veel minder vaak dan de vertrekkers voor Leraren opleidingen, Rechten en Sociale Wetenschappen.
- Voor de agrarische richtingen is te zien dat die voor zowel HBO als WO vertrekkers relatief populair zijn.

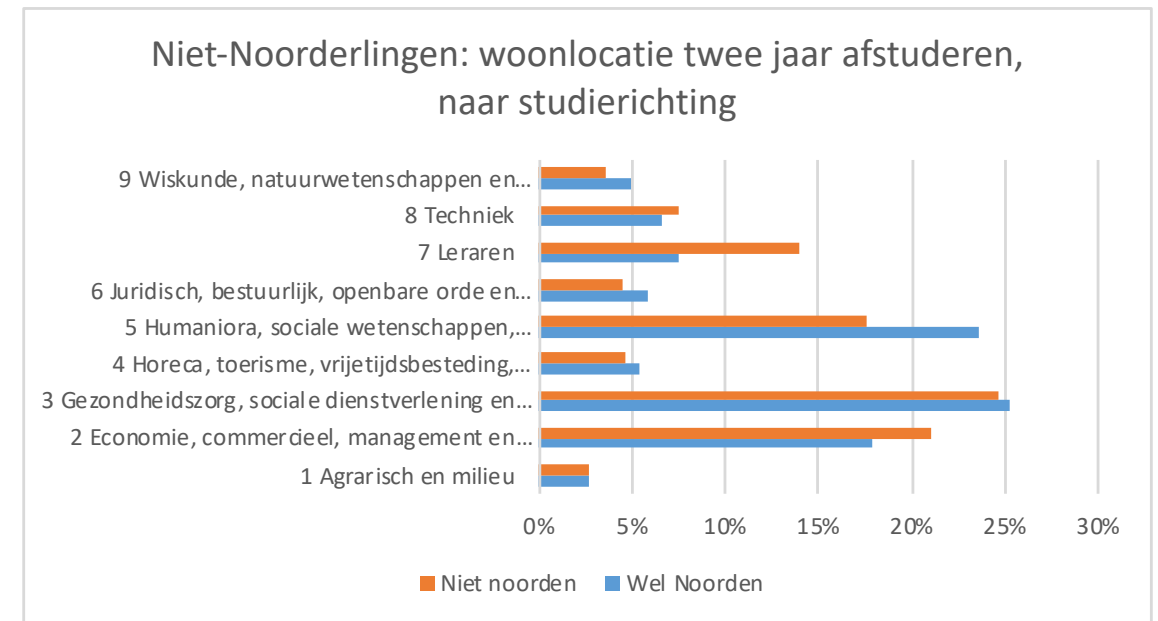
Waarvoor blijven Noordelijke studenten in het Noorden?

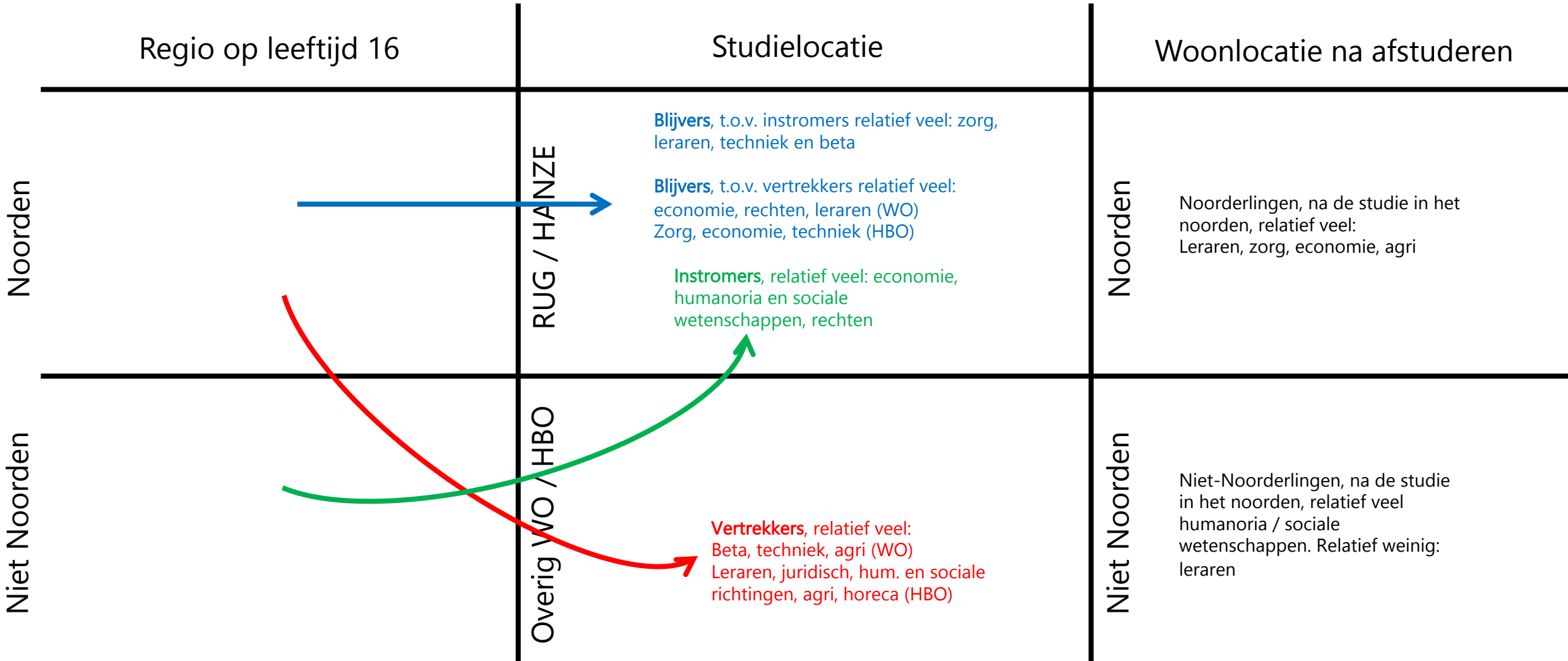
- Voor HBO en WO samen: we zagen eerder al dat studenten die elders gaan studeren dat vooral doen om Techniek en Wis- en Natuurwetenschappen en Informatica (WO) en bij het HBO vanwege de lerarenopleiding (wellicht in Friesland en Drenthe dus) en Horeca. Uit de onderstaande analyse wordt duidelijk dat die patronen niet 1 op 1 samenhangen met de samenstelling naar studierichting van de in het noorden en elders wonende afgestudeerde noorderlingen. Bijvoorbeeld WO Juridisch: populair onder de blijvers, maar 2 tot 4 jaar na afstuderen het hoogste percentage elders wonenden.

Voor wat voor vakgebieden komen niet-noorderlingen naar het Noorden?

- Van de niet uit het noorden afkomstige studenten met een diploma uit het HO woont 2 jaar na afstuderen 1 a 2% in het noorden.
- Kijkend naar de samenstelling van die groep, naar studierichting, dan valt op dat de Niet-Noorderlingen die wel in het noorden zijn komen wonen alleen als het gaat om de Lerarenopleiding (minder) en de Humanoria (meer) afwijkt van hen die elders zijn gebleven. Bij de andere studierichtingen zijn de verschillen kleiner.

Conclusies (1)

1. Groot reservoir aan afgestudeerden.

- Jaarlijks verlaten ruim 9 duizend gediplomeerde WO master- en HBO associate, bachelor en masterstudenten de RUG en de Hanze. Er is daarmee een groot potentieel reservoir aan afgestudeerden beschikbaar voor de arbeidsmarkt.
- De RUG trekt meer dan de helft (55%) van de studenten van buiten de regio.

2. De regionale functie van de RUG en Hanzehogeschool voor zowel onderwijs als arbeidsmarkt is groot. Noordelijke VWO-ers en Havisten kiezen in 65%-70% van de gevallen voor Noordelijke kennisinstellingen. 45% van de RUG-studenten en 75% van de Hanzehogeschool studenten komt uit het Noorden.

3. Binding is belangrijk. Wanneer studenten hun roots in het Noorden hebben, dan hebben ze een hogere kans om in het Noorden te blijven en daar werk te vinden. Van de Noordelijke studenten die buiten het Noorden studeren woont 10% wel in het Noorden en dat loopt na het afstuderen op naar 18%

4. Aanbod van technische opleidingen vergroten. Van de noordelijke VWO-ers die niet in het Noorden studeren kiest 35% voor technische opleidingen en wis- en natuurkunde, vermoedelijk aan Technische Universiteiten. Investeren in technische opleidingen in het Noorden kan bijdragen aan behoud van talent. Ook relatief veel in het Noorden technische opgeleide studenten verlaten na de studie het Noorden.

Conclusie (2)

5. **Twee – zes jaar na afstuderen.** Bijna 47% van de RUG studenten en drie kwart van de studenten van de Hanzehogeschool zijn afkomstig uit het Noorden. Twee jaar na afloop na de studie woont respectievelijk 49% en 75% nog steeds in het Noorden. Zes jaar na afstuderen is het teruggelopen naar 36% (RUG) en 65% (Hanzehogeschool) Of het hier gaat om pendelaars die al ergens werk hebben en besluiten om te verhuizen of bijvoorbeeld bachelors die elders doorstuderen na een tussenperiode, is niet te zeggen.
6. **Werkende mechanismen.** Er zijn veel werkende mechanismen die hooguit meer in het voordeel van het Noorden kunnen worden aangescherpt: er is een groot potentieel beschikbaar voor de arbeidsmarkt mits deze op de juiste manier wordt verleid om te blijven; er is volop binding met de regio; er is grote interesse in de techniek en er is een heel breed aanbod van opleidingen.
7. **Onvoldoende inzicht in blijf- en vertrekmotieven.** Tot op heden is onvoldoende zicht op blijf- en vertrekmotieven. Deze vraag dient als input voor het vervolgonderzoek.

Drie doelgroepen voor Marketing Groningen

Op basis van het voorgaande kunnen **drie doelgroepen** voor Marketing Groningen worden onderscheiden:

1. Mensen die in het Noorden geboren zijn, die in het Noorden studeren en die (na 2-3 jaar) weggaan. Wat zijn hun motieven om te vertrekken. Kunnen zij niet door bedrijven verleid worden te blijven?
2. Noorderlingen die vanwege specifieke redenen buiten de regio studeren, bijvoorbeeld omdat bepaalde studies in het Noorden niet worden aangeboden. Kunnen zij niet worden verleid na hun studie in het Noorden te komen werken?
3. Mensen die van buiten de regio komen om in Groningen te studeren. Een groot deel vertrekt na afstuderen, maar wat zijn hun motieven precies? Kunnen zij ook niet worden verleid na hun studie in het Noorden te komen werken?

Colofon

Groningen 23 Maart 2020.

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen | Vakgroep Economische Geografie